

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2024-01-04

HT 2023

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.gu.se/jmg

Smörja i farvattnet

En kvantitativ innehållsanalys av svensk tryckt press
rapportering om oljeläckaget från haveristen Marco Polo

Författare: Ellen Thunberg, Ebba Rosenfeld, Linn Costa

Handledare: Elena Johansson

Kursansvarig: Elena Johansson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

JMG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF JOURNALISM, MEDIA AND COMMUNICATION

Abstract

Title: Rubbish in the water

Authors: Ellen Thunberg, Ebba Rosenfeld, Linn Costa

Level: Bachelor thesis in Journalism

Term: HT 2023

Supervisor: Elena Johansson

This bachelor thesis is aiming to explore the ways in which Swedish newspapers are framing the incident of the TT-Line ferry Marco Polo's oil spillage in the Baltic Sea. It is also aiming to explore if there are any significant differences in the way local newspapers or national newspapers are framing the incident. A quantitative content analysis is being conducted to identify which news sources, themes, news frames, tones, as well as pictures are the most prominent in the framing of Marco Polo. Theories that are applied throughout this analysis are agenda-setting, framing, media logic as well as the social representation theory.

In regard to news sources, *representative of other government agency* is the most salient throughout all articles, both as the primary as well as for the secondary news source. It is also noted whenever someone is pointed out to be the "problem". The problem news sources are almost exclusively *business/industry* or *representative of a business/industry*, which most often translates to the shipping company TT-Line. The *environment* is the major theme used in the articles, followed by *action/action plan*. The *action frame* is found to be the most prominent news frame, followed by the *conflict frame*. The tone used is mostly either *neutral* or *negative*. A clear majority of the articles are using pictures to frame the incident as well as its consequences. The most commonly used pictures are those of the ferry, people in white suits cleaning up the oil spill as well as birds, most often swans, covered in oil.

In regard to the local and national newspapers, there are several similarities. The most commonly used primary and secondary news source is *representative of other government agency* and the least prominent secondary news sources are *politician* and *other news source*, for both local and national newspapers. The main problem news sources are *business/industry* or *representative of a business/industry*. For themes, the *environment* is the most prominent for both local and national newspapers. For the news frames there are no major differences between the local and national newspapers: the *action frame* is the most common. The tone used through both newspapers is neutral. Both newspapers are also using the same pictures, which are exemplified. However, local newspapers are using pictures generated by TT almost to the same extent as national newspapers, despite being closer to the incident.

The greatest differences are that in the primary news sources the *representative of the commune* is used more often in local newspapers than in national newspapers. There is also a slightly more *positive* tone in local newspapers than in national newspapers.

Keywords: Climate journalism, Environment journalism, Marco Polo, Framing

Nyckelord: Klimatjournalistik, Miljöjournalistik, Marco Polo, Gestaltning

Innehållsförteckning

Abstract	3
1. Inledning	6
2. Bakgrund	7
2.1 Tidningar i Sverige	8
3. Syfte och frågeställningar	10
3.1 Syfte	10
3.2 Frågeställningar	10
4. Tidigare forskning	11
4.1 Internationella studier	11
4.2 Svenska studier	14
5. Teoretiskt ramverk	18
5.1 Dagordningsteorin	18
5.2 Gestaltningsteorin	18
5.3 Medielogik	19
5.4 Teorin om sociala representationer: bildanvändning	19
6. Vetenskaplig problematisering	21
7. Metod	23
7.1 Metodval	23
7.2 Avgränsning	23
7.3 Urval, val av tidningar	23
7.3.1 Kristianstadsbladet	24
7.3.2 Sydöstran	24
7.3.3 Blekinge Läns Tidning	24
7.3.4 Dagens Nyheter	24
7.3.5 Svenska Dagbladet	25
7.3.6 Göteborgs-Posten	25
7.4 Operationalisering	26
7.4.1 Aktörer	25
7.4.2 Teman	25
7.4.3 Nyhetsramar	26
7.4.4 Ton	27
7.4.5 Bild	28
7.5 Kodschema	28
7.6 Praktiskt genomförande	28
7.7 Metoddiskussion	29
7.7.1 Intern och extern validitet	29
7.7.2 Reliabilitet och replikerbarhet	30
7.7.3 Reliabilitetstest	30
7.7.4 Generaliserbarhet	31
7.7.5 Transparens	32
8. Resultat	33
8.1 Aktörer	33
8.1.1 Huvudaktör	33
8.1.2 Andraaktör	35
8.1.3 Problemaaktör	37
8.1.4 Analys av aktörer	39
8.2 Teman	41
8.2.1 Analys av teman	42

8.3 Nyhetsramar	43
8.3.1 Analys av nyhetsramar	44
8.4 Ton	45
8.4.1 Analys av ton	46
8.5 Bilder	46
8.5.1 Analys av bilder	47
9. Diskussion och slutsatser	49
9.1 Slutsats för samtliga tidningar	49
9.2 Slutsats för lokala och nationella tidningar	49
9.3 Diskussion	50
9.4 Förslag på vidare forskning	51
Referenser	53
Bilagor	56

1 Inledning

Forskare och experter har länge varnat om att klimatförändringar blir vanligare och mer påtagliga. Dess konsekvenser kan komma att prägla senare generationer, men även de som lever idag. Växthuseffekten kan resultera i att isarna i norr och söder smälter, vilket kommer att ha förödande följder i form av miljökriser och miljökatastrofer som kan påverka människans levnadssätt enormt (IPCC, 2023).

Att dessa problem som berör klimat och miljö blir vanligare speglas även i nyhetsmedier. Miljödebatten hamnade på kartan först under 1960-talet, men det dröjde till 1970-talet innan det blev ett eget bevakningsområde inom journalistiken (Djerf-Pierre, 2013). Idag är miljöjournalistiken nog mer aktuell än någonsin då klimat- och miljöfrågorna blir allt mer brådskande att behandla för att kunna lindra och hindra klimatförändringarnas konsekvenser.

Eftersom denna typ av journalistik är aktuell att konsumera är den också aktuell att granska. Många hämtar stora delar av sin kunskap om klimatet och miljön från medias rapportering av det. Därför är det ur ett utomvetenskapligt perspektiv relevant att undersöka hur medias rapportering av miljöfrågor ser ut. Men även ur ett vetenskapligt perspektiv är det viktigt. Enligt teorier såsom dagordningsteorin och gestaltningsteorin påverkar massmedias rapportering i viss mån dess publiks diskurs och opinion. Då media besitter denna makt är det alltid viktigt att konstant granska dess rapportering för att exempelvis undvika att miljöjournalistikens rapportering innehåller desinformation eller för att se till att de journalistiska idealen, såsom objektivitet och opartiskhet, upprätthålls.

Detta examensarbete strävar mot att undersöka journalistikens gestaltning av miljökriser, med avstamp i en särskild händelse: oljeläcket från båten Marco Polo som gick på grund utanför Blekinges kust i slutet av oktober, 2023. Att ett stort fartyg går på grund eller på annat sätt skadas och läcker olja är inte en unik händelse – detta är ett återkommande problem över hela världens hav. Därför är rapporteringen av detta specifika skepp, Marco Polo, en del av ett större fenomen: rapporteringen om oljeläckage. Rapporteringen om oljeläckage är således en del av ett ännu större fenomen: rapporteringen av miljöförstöring och miljökriser.

Oljeläcket från Marco Polo är vid examensarbetets genomförande en högst aktuell miljönyhet och rapporteringen av denna miljökris har ännu inte hunnits analyseras, i alla fall till författarnas, av detta examensarbete, vetskap. Den svenska tryckta pressens rapportering av denna händelse analyseras kvantitativt för att få en överblick av till exempel vilka teman och aktörer som är mest framträdande i rapporteringen av miljökrisen.

Olika förutsättningar för olika nyhetsredaktioner världen över kan ge upphov till att miljöjournalistiken skiljer sig åt mellan olika länder (Djerf-Pierre, 2017). I tidigare forskning finner man att det finns tendenser till att rapporteringen av miljöfrågor även kan se något annorlunda ut mellan olika svenska redaktioner, såsom i lokala eller nationella nyheter (Sjölander, 2007). Då klimatförändringar kan komma att påverka alla människor i världen på ett eller annat vis kan det anses viktigt att man ges samma förutsättningar att ta del av kunskap och information om ämnet för att kunna fatta beslut utifrån denna kunskap och information – därför kommer detta arbete även undersöka huruvida rapporteringen om Marco Polo-händelsen skiljer sig åt mellan lokala och nationella nyheter.

2. Bakgrund

För att läsaren ska få en tydlig bild av vad studien handlar om följer nedan ett kapitel om bakgrunden till studien.

Människans användning av fossila bränslen i samhället har lett till en varmare värld och ett förändrat klimat. Konsekvenserna syns bland annat i form av extremväder, smältande polarisar, bränder, torka och översvämningar (IPCC, 2023). 2015 skrevs Parisavtalet under Förenta nationernas (FN) klimatkonferens i Paris. Avtalet innebär bland annat ett gemensamt mål för att minska utsläppen av växthusgaserna samt ekonomisk omfördelning för att stötta de länder som drabbas hårdast av klimatförändringarna (UNFCCC). Klimatförändringarna syns även i haven. Korallbestånden minskar, utfiskning, nedskräpning och förändrade pH-värden påverkar miljön i haven och på kuster.

Stora oljeläckage och utsläpp påverkar miljön i havet och närliggande kuster vilket har en inverkan på flora och fauna. Djur och natur påverkas ofta på två olika sätt vid oljeläckage. Skadan beror på volymen olja, vilken sorts olja det är och var oljan spills. Det första sättet är via nedsmutsning som innebär att oljan fysiskt skadar ett djur eller en planta. Till exempel när fåglarnas vingar tyngs ned av oljan eller att uttrar förlorar den vattenavstötande funktionen i sin päls och fryser ihjäl. Den andra skadliga risken med oljeläckage är oljeförgiftning. De olika komponenterna i olja kan vara giftiga för djur och leda till hjärtproblem, stopp i tillväxten eller död. Sanering och rehabilitering av djur är ofta en viktig del av efterarbetet efter ett oljespill eller läckage, men djur är svåra att fånga in och oljeläckaget kan täcka en stor yta, vilket gör att denna process kan bli svår (National Oceanic and atmospheric Administration, NOAA, 2020). Enligt en rapport från Helsinki Commission (HELCOM), en organisation för bevarandet av Östersjön och ett samarbete mellan länder med kust mot Östersjön, upptäcktes 166 oljespill i Östersjön under 2021. Under det senaste decenniet har det inträffat mellan 50-150 oljespill och läckage i Östersjön årligen. Dessa utsläpp minskar dock både i storlek och antal. Rapporten visar att de upptäckta oljeutsläppen stadigt har minskat under hela 2000-talet (HELCOM, 2021). Parallellt med att oljeläckagen som inträffar blir färre varje år, så ökar samtidigt risken för oljespill och oljeläckage på Östersjön. Länsstyrelsen skriver i en artikel att risken för oljeläckage ökade i och med Rysslands invadering i Ukraina i februari 2022 (Länsstyrelsen, 2023). Länsstyrelsen skriver att flera oberoende aktörer menar att Ryssland har skaffat sig äldre oljetankar och seglar under annan flagg för att undgå sanktioner. Skeppen går förbi en och en halv landmil utanför Blekinge. Sämre skepp som går nära kusten ökar risken för oljeutsläpp som skulle ha negativa konsekvenser på miljö, ekonomi och samhälle om det når land (Länsstyrelsen, 2023).

Ett fartyg som fått mycket uppmärksamhet i nyhetsmedier är Marco Polo, ett passagerarfartyg som ingår i TT-Lines trafik över Östersjön. Från den 22 oktober 2023 gick hon på grund tre gånger utanför Karlshamn och skrovet sprack, vilket ledde till ett oljeläckage om ungefär 150 000 ton tungolja (Svensson, 2023) och evakueringen av samtliga passagerare (Kustbevakningen, 2023).

2.1 Tidningar i Sverige

Sverige har länge haft en stark tidningskultur. Den första tidningen började produceras redan under 1645 och det som idag kallas dagstidningar har funnits i mer än 200 år. Fram till 1800-talet var utgivningen sammanfattningsvis begränsad och sporadisk. Under 1800-talet var de få lokala tidningarna koncentrerade till södra och mellersta Sverige. Tidningar och pressen utvecklades sedan i takt med urbaniseringen och städerna. Städer som Göteborg, Karlstad och Norrköping med mycket industrier och ekonomiska framsteg fick alla minst varsin tidning. Utgivningsorter, upplagor och antalet tidningar ökar kraftigt under 1800-talets senare hälft i samband med samhällsutvecklingen. Folkbildningen ökar, urbanisering, industrialisering och ökad konsumtion leder till en större efterfrågan av både lokala och nationella nyheter. Även uppfinningar och maskiner inom tidningsproduktionen, så som snällpressen och sättmaskinen gör det enklare att producera lokala nyheter (Weibull, 2020). Under denna tid har Sverige en partipress, tidningar som i hela innehållet har en politisk ton. 1950–1967 ökar priserna i produktionsleden och många tidningar läggs ned. Detta blir grunden för en debatt som resulterar i presstödet. Ett statligt ekonomiskt stöd för att bibehålla den fria pressen och försäkra att lokala och mindre tidningar kan fortsätta med sin journalistik (Gustafsson, 2010).

Under 2000-talet minskade andelen lokala nyheter i media. Globaliseringen och internets inverkan gjorde att de internationella nyheterna fick större uppmärksamhet (Nygren, 2019). Detta är en trend som tros minska. SVT har gjort en satsning på lokaljournalistik och startade fyra nya redaktioner under 2022. Till 2030 förväntas de ha 50 lokala redaktioner, vilket är nästan en fördubbling sedan 2015 (SVT, 2021). Lokala tidningar fyller sin funktion i att informera om- och granska lokala förhållanden: politiker, näringsliv, skolor, förskolor, fritidsaktiviteter, rättsväsenden och så vidare. Deras fokus ligger inom ett begränsat bevakningsområde och allt som har lokal förankring och lokal relevans är lokaltidningens uppgift att plocka upp och förmedla (Nygren & Tenor, 2021). De lokala tidningarna fyller en viktig funktion i att granska den lokala makten och vara en demokratisk bevakare, men de har också en värdefull funktion i att bidra med sammanhållning och gemensamma referensramar i sitt verkansområde. På samma sätt är det nationella tidningars uppgift att upprätthålla motsvarande informationsflöden och granskningar fast på nationell nivå (Karlsson & Strömbäck, 2019).

De lokala och nationella medierna går inte helt att särskilja i dagens mediaklimat eftersom de arbetar sida vid sida för att ge en fullständig bild av samhället (Nygren & Tenor, 2021). Ibland ser man samma nyheter i lokalpress som i nationell, och det har sin förklaring: en lokal nyhet med tillräckligt högt nyhetsvärde blir en nationell nyhet (Nygren & Tenor, 2021). De utgör båda viktiga roller i den stora helhet som brukar kallas för den tredje statsmakten. Där den ena har en fördel i geografisk och social närhet, medan den andra vinner mark genom stora ekonomiska resurser och många verksamma journalister (Wadbring & Weibull, 2020).

Inom miljöjournalistik är det journalistikens syfte och uppgift att för befolkningens räkning informera om händelser, granska makthavarna och vara ett forum för debatt. Bill Kovach och Tom Rosenstiel formulerade det som att journalistiken ska verka för att förse befolkningen med sådan information så att de kan vara fria och självstyrande (Kovach & Rosenstiel, 2001).

Journalistiska ideal och etiska ramverk har kommit till för att den journalistik som produceras ska vara tillförlitlig och informativ. Miljöjournalistikens syfte är sålunda att förse befolkningen med sådan miljörelaterad information så att de kan vara fria och självstyrande i miljöfrågan.

Till en början var det allmänreporterens uppgift att förmedla miljöfrågorna. Då rörde det sig om sporadiska nyheter om föroreningar och miljögifter, men alltefter att diskussionen blev bredare och mer högljudd genererades ett behov av sakkunniga journalister (Djerf-Pierre, 2013). Kring 1970 var miljön så pass aktuell att redaktionerna myntade begrepp som "miljö" och "miljöfrågor" för att täcka områdena och anställde faktiska miljöjournalister. De var ofta journalister med vetenskaplig specialkompetens som breddade sina kunskapsområden till att även innefatta miljön (ibid).

En central punkt i miljöproblemens uppdagande och etablering var när biologen Rachel Carson gav ut boken *Tyst Vår (Silent Spring)* år 1962 för att uppmärksamma riskerna med spridningen av miljögifter (Karlsson & Strömbäck, 2019). Bokens utkomst blev startskottet för en global diskussion om insektsgiften Diklordifenyltrikloretan, också kallat DDT, och väckte även en debatt om användningen av kvicksilver i Sverige (ibid).

Miljöjournalistik är ett brett fält inom journalistiken som spänner över många ämnen: vetenskap, politik, ekonomi, hälsa, natur och kultur. Det är ett ämnesområde som har genomgått flera skiften både vad det gäller hur och vad som rapporteras, men även vad det gäller redaktionella prioriteringar. Till en början var miljöproblematiken en politiskt betonad fråga och förmedlades därefter, men vartefter miljöfrågan gick åt att bli mer individualiserad och konsumentbaserad med livsstils- och konsumtionsfrågor följde också miljöjournalistiken den banan (Karlsson & Strömbäck, 2019). I olika sammanhang har miljöfrågan fått ta olika mycket plats och det finns en generell övertygelse om att miljöjournalistiken är präglad av uppmärksamhetscykler (ibid). Ämnen som invandring, migration, ekonomiska kriser, internationella konflikter och terrorism har konkurrerat om nyhetsutrymmet och inneburit att redaktioner gjort omprioriteringar där miljöjournalistiken nedprioriterats (Djerf-Pierre & Shehata, 2017).

Något som utmärker miljöjournalistiken är dess särskilda behov av förenkling och konkretisering, på grund av miljöfrågans abstrakta och ofta icke kännbara natur. Miljöproblemen betraktas heller inte som objektiva givna, eftersom olika samhällsaktörer vill få uppmärksamhet och stöd för sina åsikter och krav gällande de miljöproblem som man menar uppstår, förhandlas och etableras på de samhälleliga arenor där dessa aktörer verkar (Karlsson & Strömbäck, 2019). I de samhälleliga arenorna (såsom politiken, vetenskapen eller media) sker en förhandling kring miljöfrågorna som inte gör dem direkt absoluta, vilket bidrar till dess komplexitet (ibid).

3. Syfte och frågeställningar

Följande kapitel beskriver närmare syftet med studien och dess frågeställningar.

3.1 Syfte

Syftet med detta arbete är utforska den svenska, skriftliga miljöjournalistikens framställning av miljökriser och hur den ser ut i olika tidningar (mer om vilka specifika tidningar förklaras i kapitlet Urval, val av tidningar se 7.3). För att kunna göra det behövs ett konkret exempel och därför kommer denna studie utgå från ett specifikt fall: oljeläckaget från skeppet Marco Polo som gick på grund utanför Blekinges kust i slutet av oktober, 2023.

För att uppnå detta syfte kommer sättet som svensk tryckt press gestaltat ämnet att undersökas. Detta genom att exempelvis identifiera vilka teman, aktörer, nyhetsramar och toner som presenteras i samband med rapporteringen.

3.2 Frågeställningar

1. Hur gestaltar svensk tryckt press miljökrisen orsakad av oljeutsläppet från Marco Polo?
 - a) Med vilka aktörer presenteras innehållet?
 - b) Med vilka teman presenteras innehållet?
 - c) Med vilka nyhetsramar presenteras innehållet?
 - d) Med vilken ton presenteras innehållet?
2. Finns det skillnader i den rapporteringen av Marco Polo mellan lokal och nationell svensk tryckt press och vilka är de i så fall?

4. Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras tidigare forskning som är relevant för detta examensarbete. Forskningen används delvis vid diskussion gällande arbetets resultat men fungerar även som inspiration till den valda metoden.

4.1 Internationella studier

I den vetenskapliga artikeln *Malaysia's Media Framing of Plastic Pollution: The Case of Imported Plastic Waste* (2023) skriver författarna Sheau Wen Ong och Fong Wei Diong om gestaltningen av plastförorening i Malaysia i malaysisk media. De har gjort en kvantitativ innehållsanalys av rapporteringen om detta ämne i de två nyhetsmedierna *The Star* och *Malaysiakini*, en konventionell nyhetsmedia respektive en mer alternativ media.

Undersökningen analyserade medias rapportering under perioden januari 2018 till december 2021, då detta var en tid då debatten om plastföroreningar var väldigt aktuell i politiken, således aktuell i media.

Man nyttjade nyckelord såsom “plastic pollution” och “plastic sustainability” för att söka efter relevanta artiklar. Det man kom fram till var en omfattning av 769 artiklar. Varje artikel kategoriserades in i fem olika teman: miljö- och hälsorisker, regleringar och tillämpningar, affärsmöjligheter, kontroverser samt civilsamhällets aktioner. De kategoriserades även in i aktörer. Dessa sex kategorier var: politiker, akademiska experter, icke-statliga organisationer, invånare, näringslivs- och företagsrepresentanter samt “annat” (det som inte går att kategorisera som tidigare nämnda aktörer).

Det man kom fram till i undersökningen var bland annat att *The Star* fokuserade mer på teman som miljö- och hälsorisker samt civilsamhällets aktioner och aktörer som näringslivs- och företagsrepresentanter samt “annat”. I *Malaysiakini* var teman som regleringar, tillämpningar och kontroverser mest framträdande. Samt aktörer som icke-statliga organisationer mest framträdande. Man fann också att kontroverser var det mest frekvent använda temat för att beskriva politikernas eller regeringens ståndpunkt i frågan. Enligt författarna till undersökningen låg resultatet i linje med tidigare studier som menar att miljödiskursen inte äger rum i ett vakuum. Istället är en viss strävan att anpassa texten efter ens egna preferenser närvarande – innehållet i artiklarna kan alltså vara färgade av olika aktörers agendor, vilket tyder på en journalistik som inte är helt objektiv.

Studien *Counter-hegemony and environmental justice in California newspapers: Source use patterns in stories about pesticides and farm workers* av Elizabeth A. Burch och Joseph C. Harry (2004) undersökte medias rapportering av den amerikanska bekämpningsmedel-debatten från 1994 till 2002. Den kvantitativa och delvis kvalitativa studien utgår från 73 artiklar publicerade av fyra olika nyhetsmedier i Kalifornien: *Los Angeles Times*, *San Francisco Chronicle*, *The Fresno Bee* och *The Santa Rosa Press Democrat*. Det man forskade i var vilka aktörer som fick plats i rapporteringen samt om de var positivt, negativt eller neutralt inställda till användningen av bekämpningsmedel i jordbruket. I undersökningen fokuserade man också på att främst läsa nyhetsartiklar som tenderar att försöka förhålla sig neutralt, i stället för krönikor eller andra vanligtvis ställningstagande typer av texter.

Man noterade och klassificerade aktörer efter sju olika kategorier: aktivister, representanter från industri, statliga representanter, politiker, forskare, domstol samt "annat". Man kategoriserade därefter dessa aktörers uttalanden både som direkta eller indirekta och för, emot eller neutrala till bekämpningsmedel. Man räknade även hur många gånger per artikel diverse ställningstaganden, inklusive neutrala ställningstagande, uttrycks i texten. Man valde att klassificera alla uttalanden som statliga representanter gjort som neutrala, för att senare granska dem närmre.

Under projektet var det flera olika personer som kodade datan från artiklarna och därför testade man även hur dessa personers tolkningar av artiklarna ställde sig till varandra. För att mäta interbedömartillförlitligheten använde man bland annat *Scott's Pi*. Genom denna metod kom man fram till att resultaten man noterat kunde bedömas som acceptabla.

I forskningen ville man delvis få svar på vilka typer av aktörer som fick höras och i vilken utsträckning vissa av dem fick mer eller mindre plats i rapporteringen. Det man kom fram till i undersökningen var att aktivister, statliga representanter och representanter från industrin tog tillsammans upp 86,4 procent av den totala rapporteringen. Aktivister var den främsta aktören som i genomsnitt tog upp 39,8 procent av rapporteringen bland tidningarna. Forskare var den fjärde mest framträdande kategorin som tog upp 7 procent. Politiker och "annat" fick absolut minst plats i media.

En annan frågeställning som undersökningen ville få svar på var om något ställningstagande till bekämpningsmedel var mer eller mindre vanligt förekommande i texterna. Man kom fram till att 46 procent av uttalanden var negativa till bekämpningsmedel, 29,1 procent neutrala och 25,1 procent positiva. De flesta uttalanden som var för bekämpningsmedel kom från representanter från industri. Det man kan utläsa från denna data är främst att tidningar hade en rapportering där uttalanden mot bekämpningsmedel fick absolut mest utrymme.

Till den kvalitativa delen av undersökningen hörde en närmare granskning av de statliga uttalanden som klassificerats som neutrala. Det man kom fram till då var att endast 2 procent av statens uttalande var negativt inställda till bekämpningsmedel medan 35 procent var positivt inställda. Detta lämnar 63 procent av uttalandena att vara faktiskt neutrala.

Ändrar man resultatet efter den statliga partiskheten ser man att 46,3 procent av rapporteringen är negativt inställt till bekämpningsmedel, 34,2 procent är positiva och 19,6 procent neutrala.

Det som är mest relevant för detta examensarbete i analysen och slutsatsen av resultatet är att aktivister, som främst är negativa till bekämpningsmedel, får höras markant mycket mer än de med positiv eller neutral inställning till bekämpningsmedel. Man menar att tidningarnas rapportering var något av en "retorisk kamp" mellan åsikterna för- och emot (Burch & Harry, 2004). I analysen kom man även fram till att stora delar av nyhetsrapporteringen som undersökts är "event centered" (Butch & Harry, 2004), alltså baserad på nyhetshändelser. Man menar alltså att bevakningen ofta är knuten till formella tillkännagivanden eller rapporter om användning av bekämpningsmedel från industrin, som sedan får utmanas och kommenteras av de som motsätter sig denna information, exempelvis aktivisterna. Men att tidningarna tenderar att ge utrymme åt aktörer såsom aktivister i förmån för de som var emot

bekämpningsmedel är ett så kallat mot-hegemoniskt uttryck. Detta innebär i sammanhanget att tidningarna tillåter en öppen kritik mot existerande "status quo", som i denna situation anses vara att bekämpningsmedel används inom industrin. Att journalister tillåter en sådan kritik att få ta plats är helt enkelt till följd av rutinmässiga rapporteringstekniker och i linje med konfliktens nyhetsvärde, menar forskarna. Trots den tekniska obalansen i vilken åsikt som får mest utrymme i rapporteringen anses artiklarna vara rättvisa och heltäckande redogörelser för denna miljöfråga, med obalansen motiverad av journalistiska principer och rutiner.

Däremot kom man också fram till att andra aktörer som kan vara viktiga i diskussionen och bidra med andra perspektiv, såsom forskare eller politiker, inte fick mycket utrymme alls. Att rapporteringen till stor del nästan bara bestod av tre olika aktörer är inte helt journalistiskt optimalt. Vad experterna, som till exempel forskare, hade att säga kunde varit relevant att lyfta i bevakningen, menar författarna.

I studien *Framing and sources: News on environmental justice in Bangladesh* (2019) skriver Jahnnabi Das om hur två tidningar i Bangladesh använder sig av olika aktörer i sitt arbete med att skriva om två delar av klimatkrisen: mer lokala, uttorkade floder samt klimatkrisen som ett globalt problem. Undersökningen görs under åren 2009 och 2015.

Aktörernas uttalanden kan kategoriseras på två sätt, två ramar: handlingsramen och konfliktramen. Handlingsramen uppmuntrar till handling och har en stark övertygelse att problemet kan och ska lösas. Här är även tron om att det ligger i nationens (och världens) bästa att lösa problemet. I konfliktramen är det källor som ställs mot varandra, utger tvivel mot varandra eller lägger skuld och ansvar på andra aktörer.

I arbetet av Das används två metoder parallellt. Den kvantitativa och den kvalitativa innehållsanalysen tillämpas båda två. Den kvantitativa används för att få en tydlig överblick av val av aktörer, den kvalitativa används för att analysera citat och få en mer djupgående bild av underliggande antaganden. Studien använder sig av innehållet i två stora dagstidningar i Bangladesh som båda håller en neutral politisk ton. I den kvantitativa delen användes 602 artiklar för att identifiera aktörerna som används. I den kvalitativa delen användes 27 artiklar, med olika dominerande aktörer där informationen som aktören bidrog med analyserades utifrån olika kriterier.

Resultatet i studien är att fem olika kategorier av aktörer kunde identifieras. Dessa fem är politiker, byråkrater, experter, aktivister från organisationer och påstådda gärningsmän eller offer av klimatkatastrofer. Ett av resultaten var att det har blivit skillnad i hur aktörer används för att rapportera om floderna, från handlingsramen 2009 till mer av konfliktramen 2015. Ett annat resultat var att aktörerna som fick mest plats var byråkratiska när de rapporterade om krisen kring floderna 2009. Det var mest politiska aktörer när rapporteringen var om floderna 2015. Man kom även fram till att trots att det var få civila aktörer, så användes dem för att ifrågasätta officiella versioner på ett sätt som gjorde dem mer kraftfulla och synliga jämfört med andra aktörer. Under 2009 var det vanligast att använda politiska aktörer och experter i konfliktramen när man talade om klimatkrisen. Men med resultatet för 2015 ser studien att det blev vanligare att använda politiska aktörer och experter i handlingsramen.

Bruno Takahashi studerade peruanska nyhetsmediers rapportering om klimatförändringar i *Framing and sources: a study of mass media coverage of climate change in Peru during the V ALCUE* (2011). Denna undersökning analyserade medias rapportering mellan den 12 maj och 18 maj 2008 då ett klimattoppmöte mellan länderna i Latinamerika, Västindien och Europeiska unionen hölls under denna tidsperiod. Författaren beskriver att det finns mycket forskning på just medias gestaltning av diverse miljöfrågor, men främst i mer industriellt utvecklade länder. Man menar att syftet med studien är att kunna ge en bild av hur denna typ av rapportering ser ut i ett U-land, eller utvecklingsland – där både effekter av klimatförändringar och medielandskapet ser annorlunda ut.

Man utförde en kvalitativ analys av rapporteringen från åtta olika tidningar som man ansåg vara "formella", men som även kunde anses ha någon form av ideologisk koppling. Man valde ut 55 artiklar, av alla typer av format; detta inkluderade även tyckande texter som debattartiklar och krönikor. Till följd av limiterad teknologi använde forskarna sig av papperskopior av tidningarna. Man noterade vilka aktörer som kom till tals samt det specifika tema som denna aktör gör anspråk på.

Man kom fram till 95 teman, från lika många aktörer. Man kategoriserade senare dessa mer specifika teman under större mer generella kategorier. Man kodade även alla aktörer som lokala eller internationella.

De tre mest vanligt förekommande aktörerna var peruanska regeringsrepresentanter (35 procent), internationella organisationer (26 procent) och forskare (23 procent). Miljöaktivister tog upp ungefär 4 procent av rapporteringen. De fyra tema som var mest vanligt förekommande var effekt (24 procent), internationell politik (18 procent), lösningar (15 procent), och ekonomi (14 procent). Den minst vanligt förekommande var vetenskap, som fick ungefär 1 procent av rapporteringen. Internationella aktörer står för 39 procent av rapporteringen medan de lokala 61 procent (Takahashi, 2011).

Takahashi påstår att bevakningen var något obalanserad till följd av de aktörer som fick mest plats i media och att de åsikter eller teman som är kritiska till de statliga och internationella förslagen och ställningstaganden sällan fick höras. Ett förslag till förklaring på detta är att fokuset av rapporteringen låg mycket på själva toppmötet och vad som sades under det.

Takahashi menar också att resultatet från hans resultat ligger i linje med ett citat från Alison Andersons forskning från 2009: "Medierapporteringen om klimatförändringar påverkas kraftigt av socio-politiska faktorer över tid och har blivit alltmer påverkad av politiska och industriella intressen" (Anderson, 2009).

4.2 Svenska studier

I artikeln *Between Science and politics, Swedish newspaper reporting on forests in a changing climate* (2014) använder Daniela Kleinschmit och Viveca Sjöstedt en kvantitativ innehållsanalys för att undersöka vilka aktörer som får tala, samt vilka som målas upp som offer och vilka som målas upp som skyldig i klimatrelaterade nyheter om den svenska skogen. Undersökningen vill också undersöka hur dessa gestaltningar och aktörer påverkar hur nyheten presenteras. Syftet med arbetet är att ta reda på hur valet av aktörer och

medverkande i artiklar påverkar hur publiken ser på sagt ämne. Metoden analyserar 394 artiklar från Dagens Nyheter mellan 1992 och 2009. Frågorna som ställs till underlaget är följande:

- Har diskussionen om skogsförändring och klimatförändring förändrats i media över tid?
- Vilka aktörer får tala i skogsförändring och klimatförändring i diskussionen i media?
- Vilka beskrivs som anledningen till problemen i skogsförändring och klimatförändring i diskussionen i media?
- Vilka beskrivs som offer till problemen i skogsförändring och klimatförändring i diskussionen i media?
- Vilka beskrivs som lösningen till problemen i skogsförändring och klimatförändring i diskussionen i media?

Det presenterade resultatet är att de som är citerade och får komma till tals i artiklarna är uppdelade i sju kategorier, där forskare, politiska företrädare och journalister tillsammans står för 60 procent av de som är synliga i diskussionen i media. Andelen artiklar är i stort jämnt fördelade mellan dessa tre aktörer.

För att svara på ovanstående frågor har studien analyserat texterna och kommit fram till att det som mest frekvent anses vara problemet i klimatkrisen är samhället (45 procent), därefter politiker och staten (14 procent) och stora företag (10 procent). I studien har författarna även tagit fram vilka aktörer som beskyller varandra.

I rollen som offer till problemen var de två mest frekventa uttalanden att det var naturen (257 uttalanden) och samhället (95 uttalanden). Att namnge mer specifika offer var högst ovanligt och i 139 artiklar angavs inget offer alls.

I rollen som lösning till problemet var den mest frekventa politiska aktörer, dock var många av dessa uttalanden rån politiska aktörer. Annars nämndes även samhället som lösningen. Ett fåtal gånger nämndes företag eller forskare som lösning.

I 2021 års tredje upplaga av Nordicom's *Nordic Journal of Media Studies* publicerade Annika Egan Sjölander (2021) artikeln *Agents of sustainable transition or place branding promoters?*. Där undersöker hon fyra svenska lokaltidningars miljörapportering i syfte att se kopplingar mellan lokal och nationell miljörapportering och vilka effekter den lokala rapporteringen har för samhället. Detta görs genom en analys av de fyra redaktionernas befattning med miljöfrågan under drygt ett års tid. Den kompletteras med intervjuer av journalister från lokaltidningarna.

Enligt Sjölander har den medieutveckling som inneburit att lokaltidningar läggs ned och minskat i antal drastiskt även inneburit ett skifte i miljörapporteringen och samhällets deltagande i miljö- och klimatfrågor (Sjölander, 2021).

I sin studie undersöker Sjölander hur fyra små och medelstora städernas lokalpress rapporterar om miljö och klimat. De fyra städerna Umeå, Uppsala, Enköping och Växjö är alla städer som uttryckligen strävar mot att bli klimatneutrala innan år 2030. Dessutom har de

väletablerade lokaltidningar eller mediebyråer och är därför lämpliga som undersökningspunkter. Vidare menar Sjölander att det ger möjligheten att dra samband mellan generella utmaningar gällande lokaljournalistik och miljörapportering som stort.

Sjölander vill, genom att använda sig av Faircloughs tredimensionella modell för kritisk diskursanalys (Sjölander, 2021), undersöka hur:

- Klimatförändringarna representeras och görs relevanta för läsarna i nyheter och opinionstext i lokalpress (text).
- Lokala nyhetsredaktioner arbetar med klimatförändringarna och vad journalisterna på de lokala redaktionerna har för erfarenheter och uppfattningar på ämnet (produktion).
- Den lokala miljöskildringen och nyhetsrummet relaterar till vidare sociokulturella kontexter (sociokulturell kontext).

De fyra lokaltidningarna som granskades var: *Västerbottens-Kuriren* (Umeå), *Upsala Nya Tidning* (Uppsala), *Enköpings-Posten* (Enköping) och *Smålandsposten* (Växjö). Själva studien gick dels ut på att presentera *hur ofta* lokaltidningarna berörde klimatfrågan i ett givet tidsspann (1 juli 2019–31 juli 2020), och dels på vilka ämnen och aktörer som befattade sig med klimatfrågan. Mest rapporterade Upsala Nya Tidning med 410 artiklar under den givna tidsperioden, medan Enköpings-Posten rapporterade minst av alla och landade på 65 artiklar. Sjölander menar att den lokala rapporteringen följde samma mönster som den globala, där det var som mest på tapeten i augusti och oktober 2019 både lokalt och globalt.

Som komplement till textanalysen genomförde Sjölander även en intervjustudie med fyra verksamma journalister från lokaltidningarna för att vidare kontextualisera och komplettera med information om redaktionerna och tidningarna i sig och för att ge grund till produktionsfokuserade delen av analysen. De var alla gediget erfarna journalister som alla arbetade som reportrar. Ingen av dem hade miljö eller klimat som sitt specialområde.

Sammanfattningsvis så visar Sjölanders studie att lokalpressen bibehåller sin roll som essentiell informationskanal med demokratiska funktioner i städerna trots nedskärningarna. De bidrar genom att rapportera om klimatfrågor så att medborgarna kan hålla sig informerade om problemen som finns och låter läsarna bilda sina egna uppfattningar och åsikter. De bidrar även till att bistå med en lokal arena för debatt och intresse. Däremot menar Sjölander att de lokala byråerna skulle gynnas av att ha sakkunniga reportrar som kan nyansera och fördjupa miljöjournalistiken och resultaten från studien pekar på att den enskilda journalistens engagemang har stor betydelse för hur rapporteringen ser ut. Utan den blir det mycket färre klimatrelaterade artiklar, vilket Sjölander menar avslöjar hur bräckliga och godtyckliga stödstrukturerna för den typen av journalistik ofta är.

Avslutningsvis poängterar hon att det medborgarengagemang och intresse som lokaltidningarna kan påverka och uppmuntra till är något som kommer vara till stor hjälp i att nå de klimatmål som man satt både lokalt, nationellt och globalt.

I uppsatsen *Som natt och dag trots samma kärnas ursprung: Om (o)likheter och opinioner i nationella och lokala/regionala mediers hantering av kärnavfallsfrågan* har Annika Egan Sjölander (2007) undersökt hur medial opinionsbildning skiljer sig mellan lokala och

nationella nyheter. Jämförande studier av lokala och nationella nyheter är ovanliga, men kan ge en viktig inblick i medial opinionsbildning anser Sjölander. Resultatet i studien visar att teman och händelser skiljer sig mellan lokala och nationella nyheter. De fem största kärnkraftsrelaterade ämnena presenteras och visar att i nationella nyheter är platsundersökningar lågprioriterade medan de förekommer i samtliga lokala tidningar. I två av fyra undersökta lokaltidningar toppar platsundersökningar listan av vanligast ämne. I nationell press diskuteras kärnkraften oftare och det finns tydliga teman på att vara för eller emot. SKB, Svensk Kärnbränslehantering AB, är ofta förekommande i lokalpress och lokala studiebesök och information om platserna förekommer enbart i lokalpressens största fem ämnen. Av innehållsanalysen framgår tydligt att det svenska kärnavfallsprogrammet inte placerat sig högt på de nationella mediernas dagordning. Här menar Sjölander att det är bristen på närliggande konflikt som är ett skäl till det låga mediala intresset för de lokala processerna i nationella media. Även i aktörer skiljer sig rapporteringen lokalt och nationellt. Antalet intervjuade är betydligt större i lokala medier. Den största gruppen aktörer är industri/företagsrepresentanter som jobbar inom kärnkraft/kärnavfallsindustrin. Denna grupp aktörer framkommer 306 gånger i media, varav 229 är i lokala medier. Politiker är den näst största aktören i både lokala och nationella nyheter. Tredje platsens aktörer i lokala nyheter är miljörörelsen och medborgare, och i nationella nyheter är den tredje största aktören myndigheter.

Sammanfattningsvis visar Sjölanders studie att lokala och nationella medier skiljer sig väldigt mycket i presentationen och diskussionen om en fråga, både i innehåll och mängd. Mycket av detta beror på nyhetsvärderingens principer, men också på redaktionerna och deras ansvar att rapportera om det som händer i olika skalor (Sjölander, 2007).

5. Teoretiskt ramverk

I det här kapitlet kommer relevanta teorier att presenteras och förtydligas för läsaren.

5.1 Dagordningsteorin

Man kan finna spår av tankar om dagordningsteorin redan under 1920-talet. Det var då Walter Lippmann skrev om fenomenet i sin bok *Public Opinion* (1922). Men själva begreppet “agenda setting” myntades först 1972 av Maxwell McCombs och Donalds Shaw. Detta efter deras studie på medias inverkan över vilka frågor som väljare ansåg vara viktiga under det amerikanska presidentvalet 1968 i Chapel Hill, North Carolina (Coleman m.fl., 2009).

Det man kom fram till i *Chapel Hill*-studien samt i många andra efterföljande studier som testat teorin var att människors bild av verkligheten i viss mån kan formas av media. När ett ämne lyfts och får mycket plats i media kan det leda till att den allmänna publiken uppfattar detta ämne som viktigt och värt att bilda åsikter kring (McCombs & Shaw, 1972). Teorin visar därmed på att media besitter en viss makt och har betydelse i hur dagordningen, för vilka ämnen som anses vara viktiga att diskutera, sätts i samhället.

Inom dagordningsteorin finns även begreppet “priming”. Priming uppstår när läsaren exponeras för ett visst innehåll i media som senare kan bidra till att forma läsarens sätt att förstå och tolka information som den exponeras för vid senare tillfällen. När media uppmärksammar ett visst ämne upplever läsaren att det ämnet är viktigt och värt att prioritera. På så sätt påverkas läsarens sätt att rangordna information. Om media exempelvis lägger mycket vikt på att diskutera undervisning lyssnar läsaren kanske extra noga efter just undervisning när denne hör en politiker prata. Om politikern då tar upp ämnet undervisning kan läsaren i sin tur börja gilla politikern då läsaren tycker att politikern tar upp ämnen som läsaren prioriterar. På så sätt har media “primeat” läsaren, eller lagt en grund, för vad som är viktigt och i längden påverkat vilka politiker läsaren anser vara kompetenta (Dearing & Rogers, 1994).

Dock är dagordningsteorin inte nödvändigtvis ett avsiktligt försök av journalister att manipulera den allmänna opinionen, utan snarare en oavsiktlig konsekvens av nyhetsvärdering och nyhetsurvalet.

5.2 Gestaltningsteorin

Gestaltningsteorin är nära besläktad och påminner på många sätt om dagordningsteorin. Enligt vissa forskare kan man till och med behandla och diskutera gestaltningsteorin som en andra nivå av dagordningsteorin. Båda teorier bidrar till hur vi förstår medias sätt att påverka den allmänna opinionen och i forskningsvärlden är man inte överens om hur dessa teorier skiljer sig åt, då de har så pass liknande mening. I denna uppsats kommer begreppet gestaltningsteori att användas för att diskutera studiens ämne.

Vad gäller gestaltningsteorin så ligger fokus på *hur* ett ämne eller aktör presenteras och med vilken vinkel detta får plats i media snarare än *vad* som presenteras eller hur mycket utrymme det får. Det handlar alltså inte bara om vilka frågor som media uppmärksammar utan även hur frågorna förmedlas genom “gestaltning” eller “framing” på engelska. Gestaltning handlar

om hur man framställer ett ämne genom att beskriva eller betona vissa egenskaper eller teman hos det. Hur man som journalist väljer att lyfta dessa egenskaper och i vilken utsträckning man gör det kan resultera i att man medvetet eller omedvetet lägger en värdering kring ämnet. Detta ger då upphov till att publiken kan tolka egenskapen eller hela ämnet på ett visst sätt och bilda åsikter utefter medias sätt att formulera ämnet (Coleman m.fl., 2009).

Teorin om gestaltning, eller framing, lyftes och diskuterades främst av antropologen Gregory Bateson i hans bok *Steps to an Ecology of Mind* redan 1972. Idag är det en teori som gärna används inom forskning i samhällsvetenskapliga och lingvistiska ämnen, såsom journalistik (Djerf-Pierre & Olausson, 2019).

Däremot bygger båda dessa teorier på studier där alla variabler kan vara svåra eller närmare omöjliga att kontrollera. En människas prioritering av eller åsikt om olika ämnen kan formas genom vad som helst man stöter på i livet, exempelvis genom samtal med andra människor eller föreläsningar på universitetet – alltså inte enbart av media. Att isolera en person, som deltar i studier inom detta forskningsområde, från alla möjliga sorters variabler som potentiellt kan påverka dess åsikt om ett ämne är komplicerat. Men på grund av att dagordningsteorin och gestaltningsteorin är erkända och har testats genom upprepade studier kan man anta att de stämmer och att media faktiskt påverkar dess publik i viss utsträckning.

5.3 Medielogik

Dagordningsteorin och gestaltningsteorin är två teorier som kan sägas vara ett resultat av just medielogiken och vinklingen som kommer med den. Medielogik är ett fenomen som syftar till att förklara sättet som journalister väljer ut innehåll. En redaktions sätt att arbeta skapar förutsättningar för vad som senare publiceras. Det innehåll som publiceras beror bland annat på mediernas format, yrkesnormer, organisation, allmänintresse och bedömning av vad som anses vara i behov av uppmärksamhet – det är därför inte en spegling av den direkta verkligheten. I verkligheten finns ett överskott av information men ett underskott av uppmärksamhet, vilket resulterar i att media tar till diverse tekniker för att göra nyheter mer attraktiva och greppbara. Dessa kan exempelvis vara tillspetsning, förenkling, polarisering, intensifiering, konkretisering och personifiering (Häger, 2020). Hade uppmärksamheten räckt till för all världens information hade man kanske inte behövt göra ett nyhetsurval eller ta till andra berättartekniker som skapar eller bidrar till den så kallade strukturella vinklingen.

Enligt McQuails typologi är teorin om medielogik en typ av strukturell vinkling. Man menar att det är en typ av vinkling av nyheter som är omedveten och öppen. Det innebär att vinklingen beror på redaktionella rutiner och ska vara utan uppsåt att påverka läsaren respektive att man erkänner att detta fenomen existerar och försöker inte dölja det. Den strukturella vinklingen är raka motsatsen till exempelvis propaganda där själva syftet med produkten är att påverka läsaren i någon riktning samt att man döljer detta syfte (Johansson, 2019).

5.4 Teorin om sociala representationer: bildanvändning

I vetenskapliga sammanhang brukar man tala om *teorin om sociala representationer* när forskare analyserar hur abstrakt vetenskaplig kunskap omvandlas till konkret greppbar kunskap genom att förankras kommunikativt i befintliga tolkningsramar (Höijer, 2010). För

att kunna omvandla miljörelaterade händelser och problem till journalistisk produkt ställs det krav på journalisterna att kunna förstå, förenkla och förmedla miljöfrågornas komplexa natur på ett sätt som läsarna i sin tur kan tillgodose sig (Djerf-Pierre & Olausson, 2019). De globala klimatförändringarna är ett bra exempel på detta. De är inte helt enkla att förmedla eftersom de är tämligen abstrakta, därför förankrar man dem istället i något konkret, kännbart och igenkännbart, som exempelvis orsakerna till- eller konsekvenserna av dem. Alltså kan det abstrakta fenomenet "klimatförändring" förankras i den konkreta företeelsen "väder" för att bli kännbart och relaterbart. På samma vis kan bilder användas för att visualisera klimat- och miljöproblem, där de förmodade orsakerna eller konsekvenserna får representera de abstrakta fenomenen (Djerf-Pierre & Olausson, 2019).

6. Vetenskaplig problematisering

Adam Shehata, Johannes Johansson, Bengt Johansson och Kim Andersen (2022) undersökte i *Climate Change Frame Acceptance and Resistance* hur svenska medborgare ställer sig till sättet som traditionella medier gestaltar klimat- och miljöfrågor – oberoende av huruvida medborgarna tror på klimatförändringarnas existens, orsaker eller konsekvenser.

Studien var en så kallad tre-vårig panelundersökning vilket är en undersökning som upprepas flera gånger, i flera “vågor”, för att kunna studera mönster och dra slutsatser kring åsiktsförändringar och förhållningssätt. I detta fall handlar det om att man vill studera den svenska befolkningens uppfattning om klimatfrågan före och efter Sveriges extremvarma sommar 2018. Därför har man gjort panelundersökningar innan och efter sommaren och låtit frågorna fokusera på befolkningens uppfattning om klimatfrågan och miljön.

I sju av de nio frågorna som paneldeltagarna fick svara på syntes ett entydigt mönster: en överväldigande majoritet har synsätt och ståndpunkter som går i linje med mediernas rådande miljögestaltning. Ingenstans avviker resultatet i en “våg” jämfört med en annan på ett markant vis, utan svaren är relativt jämbördiga under samtliga tre undersökningstillfällen. Detta pekar på att mediernas gestaltning av klimatet och miljön accepteras av medborgarna (Shehata, 2022).

Resultatet från denna undersökning stämmer överens med teorierna kring gestaltning i nyhetsmedier – hur nyhetsmediernas rapportering ser ut kan enligt dagordningsteorin och gestaltningsteorin påverka människors syn på och inställning till somliga frågor eller ämnen och i längden även samhället. Sättet som ett ämne framförs kan ha en inverkan på hur allmänheten tolkar innehållet och därför potentiellt påverka hur de ställer sig i frågan. Genom att betona olika teman, som till exempel vilken inverkan en miljökras har på ekonomi, flora och fauna eller människors hälsa kan man forma allmänhetens uppfattning av ämnet (Coleman m.fl., 2009). Därför är det nödvändigt att undersöka just detta; gestaltningen som förekommer i journalistik som behandlar miljöfrågor.

I *Handbok i journalistikforskning* (2019) skriver Monika Djerf-Pierre och Ulrika Olausson om att miljöjournalistiken i stort ofta är “elit-driven”. Med detta menar man att aktörer som inom näringsliv och politik ofta får ta plats i miljörapporteringen. De menar också att miljöjournalistiken är beroende av forskare och andra experter inom ämnet för att kunna göra uttalanden och beskriva diverse miljörelaterade fenomen. Även miljöaktivister hörs i media, men inte i samma utsträckning som redan nämnda aktörer, till följd av brist på resurser (Djerf-Pierre & Olausson, 2019).

I kapitlet Tidigare forskning (se 4.0 Tidigare forskning) diskuteras också vilka aktörer som får mest plats i media. Bland annat bekräftar Ong och Diong (2023) Djerf-Pierres och Olaussons tes om att näringslivet får mycket plats i miljörapporteringen. I studien kom man fram till att näringslivs- och företagsrepresentanter får mest plats i media i traditionella malaysiska nyhetsmedier vid rapportering om plastföroreningar. Däremot finns det forskning som visar på att rapporteringen inte alltid ser ut så. Burch och Harry (2004) kom fram till att aktivister var den mest vanligt förekommande aktören under rapporteringen av bekämpningsmedelsdebatten i Kalifornien, USA, i slutet av 1990-talet och början av 2000-

talet. Att forskningen inom detta område skiljer sig tyder på ett behov av ytterligare forskning. Detta examensarbete strävar därför efter att fortsätta bygga på och utveckla forskningen inom detta område.

Djerf-Pierre och Olausson skriver vidare att "journalistik formas i ett samspel med det omgivande samhället" (Djerf-Pierre & Olausson, 2019:230) och syftar till att journalistik ser olik ut beroende på var i världen den görs och under vilka förutsättningar som finns för den. Just miljöjournalistiken i sig är extra komplex då den närmar sig en mängd olika ämnen och intressen som skiljer sig världen över, såsom vetenskapliga, sociokulturella och ekonomiska intressen. Man understryker att möjligheterna att skildra miljöproblem ser annorlunda ut i olika länder på grund av att journalistiken är platsberoende vilket då i längden kan resultera i att journalistiken kan se annorlunda ut. Författarna understryker därför att det finns ett behov av jämförande studier inom miljöjournalistiken (Djerf-Pierre & Olausson, 2019).

Som tidigare diskuterats i bakgrunden till studien (se 2.1 Tidningar i Sverige), finns det skillnader i lokala och nationella mediers förutsättningar att producera nyheter, bland annat i de ekonomiska och tidsmässiga aspekterna. Dessa förutsättningar kanske inte skiljer sig åt lika mycket mellan olika typer av svenska redaktioner som mellan olika redaktioner i olika länder. Men att det finns en skillnad mellan lokala och nationella redaktioners förutsättningar kan ge upphov till att miljörapporteringen ser annorlunda ut och detta är därför värt att undersöka; om och i så fall hur miljörapporteringen skiljer sig mellan svenska lokala och nationella tidningar.

Det finns viss tidigare forskning om gestaltning inom svensk miljöjournalistik och hur den skiljer sig mellan lokala och nationella redaktioner. Exempelvis undersökte Sjölander (2007) lokala och nationella mediers likheter och skillnader under diskussioner kring kärnavfallsfrågan i början av 2000-talet. Hon kom bland annat fram till att det fanns vissa betydande skillnader i rapporteringen om detta ämne (Sjölander, 2007).

Detta examensarbete strävar efter att bygga vidare på redan existerande forskning av lokala och nationella tidningars rapportering av diverse miljöfenomen, om än ur en ny synvinkel med ett nytt exempel som ännu inte forskats på: grundstötningen av Marco Polo och dess oljeläckage.

7. Metod

I det här kapitlet redovisas bland annat val av metod, urval och en diskussion gällande vald metod.

7.1 Metodval

Den kvantitativa innehållsanalysen är den vanligaste analysformen när man studerar miljöjournalistikens gestaltning (Djerf-Pierre & Olausson, 2019). En kvantitativ analys lämpar sig väl när man avser undersöka ett stort material under en begränsad tid och är intresserad av att se mönster i hur frekvent något sker; exempelvis aktörer som får komma till tals eller teman som lyfts (Esaiasson m.fl., 2017). Undersökningen baseras på ett antal likvärdiga och jämförbara parametrar i så pass stort antal att de kan uttryckas i numeriska värden i datamatriser. Det krävs att parametrarna i sig är entydiga och registrerar förekomsten av enkla innehållskategorier för att vara träffsäkra och användbara. En fördel med den kvantitativa innehållsanalysen i förhållande till exempelvis den kvalitativa är att den förstnämnda möjliggör att gå igenom ett stort material på relativt kort tid och med god säkerhet. Dock ger den kvantitativa analysen inte samma möjligheter till nyansering och djupdyk i textmaterial som den kvalitativa, där sambanden kan vara i flera led (Esaiasson m.fl., 2017). För trots att det krävs att den som tar sig an en text i bådadera fallen förstår sitt material och kan göra analyserande tolkningar utifrån det så är de numeriska värdena begränsade till att visa på endimensionella samband. Eftersom den här studien syftar till att visa på och beskriva ett större samband i miljöjournalistiken med hjälp av parametrar som ter sig entydigt, så blir den kvantitativa innehållsanalysen både mer omfattande och övergripande och således det bästa alternativet.

7.2 Avgränsning

För att på bästa sätt svara på ställda frågeställningar och uppnå syftet med studien är metoden avgränsad på följande sätt: i Mediearkivet Retriever används sökorden "Marco Polo". Resultaten avgränsas sedan mellan tidsspännet 22-10-23 till 12-11-23, från dagen då skeppet gick på grund och tre veckor framåt. Artiklarna som visas filtreras på "svenska" och "tryckt press". Samtliga tidningars tryckta upplagor kryssas i förutom "TT-Nyhetsbyrå". Valet att inte ha med artiklarna publicerade av TT-Nyhetsbyrå är baserat på att TT-Nyhetsbyrå inte själva producerar tryckt press, utan är en nyhetskälla för samtliga redaktioner om i landet. Så i studien granskas artiklar som är skrivna av TT-Nyhetsbyrå, men utgivna i tryckt press av andra redaktioner. Resultatet på Mediearkivet Retriever är då 367 artiklar från olika redaktioners tryckta upplagor. Det är dessa 367 artiklar som arbetet anser granska och använda för att besvara den första frågeställningen. För att besvara den andra frågeställningen plockas endast artiklarna från sex tidningar, som presenteras i urvalet, ut. Artiklarna öppnas i PDF-format för att få med eventuella bilder.

7.3 Urval, val av tidningar

I denna studie ska skillnader i rapportering mellan lokala och nationella nyheter undersökas. Ett urval har gjorts för att på korrekt sätt kunna jämföra dessa två. I studien är urvalet av material strategiskt. Det strategiska urvalet är lämpligt när studiens syfte är att utveckla en förståelse för ett komplext problem. Strategiskt utvalda fall kan inte alltid säga något om

helheten i detalj, men genom att analysera resultaten till en teori kan man lyfta fram något allmängiltigt som förväntas säga något om närliggande fenomen (Essiasson, 2017). Tre nationella dagstidningar och tre lokala dagstidningar som utges i bevakningsområdet för olyckan har valts till studien.

7.3.1 Kristianstadsbladet

Kristianstadsbladet är en lokal tidning i Kristianstad. Tidningen tillhör Gota Media, en koncern som bildades 2003 och som har expanderat med störst verksamhet inom lokal dagspress. Gota Media ger ut tidningar i fem marknadsområden varav Kristianstadsbladet ingår i området Sydost. Redaktionen beskriver sig själv som självständig nyhetsförmedlare med stark lokal förankring. Tidningen utkommer sex dagar i veckan och uppdateras kontinuerligt på webben ("Kristianstadsbladet" 2023). Kristianstadsbladet har en räckvidd på 94 000 år 2023 (Orvester, 2023). Kristianstadsbladet är med i studien för att den är lokal till platsen där Marco Polo gick på grund samt att den är en väletablerad tidning i sin läsekrets.

7.3.2 Sydöstran

Sydöstran utkom första gången 1903, då som Blekinge Folkblad. Det är en dagstidning som utges sex dagar i veckan och uppdateras kontinuerligt på webben. Tidningen har en socialdemokratisk ledarsida. Största spridningen är i Blekinge län och orterna som tidningen rapporterar från och om är Karlskrona, Ronneby, Karlshamn, Olofström och Sölvesborg ("Sydöstran", 2023). Sydöstran ingår i Gota Media i marknadsområdet Sydost. Redaktionen beskrivs som självständig nyhetsförmedlare med stark lokal förankring (Gota Media, 2023). Sydöstran har en räckvidd på 51 000 år 2023 (Orvesto, 2023). Sydöstran är med i studien som lokaltidning tack vare sin geografiska rapportering och att det är en väletablerad tidning i länet.

7.3.3 Blekinge Läns Tidning

Blekinge Läns Tidning (BLT) är en lokaltidning med spridningsområde i Blekinge län. Det är en morgontidning som utges sex gånger i veckan och uppdateras kontinuerligt på webben. Det är en oberoende liberal tidning som ingår i koncernen Gota Media ("Blekinge Läns tidning" 2023). Även BLT ingår i marknadsområdet Sydost, men redaktionen beskrivs som självständig nyhetsförmedlare med stark lokal förankring (Gota Media, 2023). BLT har en räckvidd på 84 000 år 2023 (Orvesto, 2023). BLT är med i studien som lokaltidning och är en väletablerad tidning i sitt utgivningsområde.

7.3.4 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter är en oberoende liberal dagstidning som utges i hela landet med fokus på Stockholm. Det är idag Sveriges största tidning. Första utgåvan kom 1864 och tidningen grundades av Rudolf Wall. Idag ingår tidningen i koncernen Bonnier News (Dagens Nyheter, 2023). Dagens Nyheter har en räckvidd på 1 172 000 år 2023 (Orvesto, 2023). Tidningen har en plats i studien på grund av sin rikstäckande utgåva samt breda bevakning av aktuella nyheter.

7.3.5 Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet grundades 1884 av Axel Jäderin och Oscar Norén. Ledarsidan är idag beskriven som obunden moderat. Tidningen är Sveriges tredje största morgontidning och har rikstäckning. Svenska Dagbladet ingår i koncernen Schibstedt ("Svenska Dagbladet" 2023). Svenska Dagbladet har en räckvidd på 787 000 år 2023 (Orvesto, 2023). Svenska Dagbladet platsar in i studien som en av Sveriges största morgontidningar.

7.3.6 Göteborgs-Posten

Göteborgs-Posten är en av Sveriges största morgontidningar med störst spridning i Göteborg med omnejd. Tidningen grundades 1813 av Georg Löwegren och ingår idag i koncernen Stampen Media. Ledarsidan skriver som oberoende liberal (Göteborgs-Posten 2023). Göteborgs-Posten har en räckvidd på 577 000 år 2023 (Orvesto, 2023). Göteborgs-Posten har sin plats i studien tack vare sin stora utgåva och rikstäckande nyheter.

7.4 Operationalisering

I studien identifieras flera olika variabler i för att få en överblick av hur innehållet i svensk tryckt press ser ut vid rapporteringen om Marco Polo. I detta kapitel presenteras dessa variabler.

7.4.1 Aktörer

För att kunna urskilja vilka som får komma till tals i artiklarna har variabler gällande aktörer skapats. Dessa variabler är *huvudaktör*, *andraaktör* och *problemaktör*. *Huvudaktör* är den aktör som förekommer mest i en artikel, exempelvis genom många citat. För att få en bredare överblick av aktörerna finns även *andraaktör* med. Detta är den aktör som förekommer näst mest i samma artikel, om det finns en sådan det vill säga. I vissa artiklar pekas någon aktör ut som ett problem eller grunden till ett problem av andra citerade aktörer eller artikelförfattaren själv, därför finns även variabeln *problemaktör*. Denna variabel används för att kunna notera vem som i sammanhanget pekas ut som ett problem.

I dessa variabler innefattas variabelvärdena med de självförklarande titlarna *politiker*, *forskare/vetenskapsman/expert*, *polis/räddningstjänst*, *privatperson* och *företag/bolag/industri*. Under titeln *kommunal företrädare* innefattas de som talar i kommunens ärende, likaså innefattar *representant för företag/bolag/industri* de som talar i företagets ärende. Med *företrädare för annan myndighet* menas således de myndigheter som inte nämnts, såsom Kustbevakningen eller Länsstyrelsen. Variabelvärdet *representant för hjälporganisation/privat organisation* finns också för att få med de ideella föreningar och organisationer som engagerar sig i arbetet med och kring Marco Polo. Slutligen finns även värdet *annan aktör* som innefattar de aktörer som inte ingår i tidigare nämnda variabelvärden.

7.4.2 Teman

Inom journalistiken fungerar teman som små byggstenar som tillsammans utgör en nyhet. När en journalist ska närma sig en nyhet är det viktigt att denne vinklar nyheten i en viss riktning. Detta gör journalisten genom att ta upp ett eller några få teman kring ämnet – man väljer en infallsvinkel (Häger, 2020). Om journalisten inte skulle bestämma vinkel eller vilka

teman som tas upp och istället väljer att angripa nyheten från alla möjliga håll kan det resultera i en alldeles för bred och spretig artikel som inte hänger ihop och sin tur förvirrar läsaren – “Utan vinkel blir ämnet inte journalistik, utan bara ord” (Truedson, 2019:9). Ett tema är som en konceptuell ram som bestämmer hur information ska presenteras, tolkas och förstås av publiken.

Valet och betoningen av teman påverkar avsevärt hur diverse frågor uppfattas av publiken, vilket ligger i linje med gestaltningsteorin. Journalister använder sig av teman som verktyg för att bygga en berättelse som kan väcka känslor, få folk att reflektera och till och med inspirera till handling. Teman skapar en viss struktur som möjliggör en mer konkret och relaterbar skildring av ett ämne (Truedson, 2019), vilket i slutändan påverkar allmänhetens diskurs och opinion (Coleman m.fl., 2009).

Just miljöjournalistiken är speciell då klimat och miljöfrågan är en av sådan abstrakt och komplex natur att den behövs plockas isär och konkretiseras för att man ska kunna förstå den (Djerf-Pierre, 2019), vilket tas upp i kapitlet bakgrund (se 2.1 Tidningar i Sverige) och därför kan användningen av vinkling vara extra viktig. Teman hjälper till att organisera och strukturera upp rapporteringen vilket kan leda till att det blir lättare att orientera sig mellan diverse miljöutmaningar. Genom att välja ut och betona specifika teman, såsom exempelvis “ekonomi” eller “hälsorisker”, vägleder journalister läsarens uppmärksamhet och främjar en djupare förståelse för miljöfrågorna, trots dess komplexitet.

I studien används dels de självförklarande variabelvärdena *utrikes politik*, *svensk politik*, *djur/djurrätt*, *ekonomi/näringsliv* och *hälsa och hälsorisk*. Under variabelvärdet *socialt* innefattar artiklar som handlar om hur tillvaron för påverkade har förändrats, *civila handlingar* kodas om artikelns tema är hur en eller flera har agerat för att hjälpa till. Om artikeln handlar om *klimatfrågan* eller *miljö* kommer den kodas som dessa. Variabelvärdet *regleringar* innefattar ändringar och kommunala beslut i anknytning till olyckan, *lag och rätt* innefattar lagändringar, domstolsbeslut och juridiska konsekvenser i anslutning till olyckan. Variabelvärdet *olycka* är de artiklar som enbart handlar om olyckan, utan att ta upp ett annat tema. *Handling/handlingsplan* är variabelvärdet för de artiklar som handlar om kommande handlingar med Marco Polo, till exempel tömning eller förflyttning, även artiklar om hur kommunen eller andra myndigheter kommer agera. Slutligen innefattar studien även variabelvärdet *annat*, för artiklar som inte har ovanstående teman som huvudtema.

Om artikeln handlar om olyckan i stort kodas den som *olycka*. Om huvudtemat är handlingar eller en handlingsplan kring båten eller dess konsekvenser, till exempel frakt, flytt eller tömning av olja, så kodas artikeln som *handling/handlingsplan*. Om artikelns huvudtema är något annat än ovanstående teman så kommer artikeln kodas som *annat*.

7.4.3 Nyhetsramar

I studien observeras olika nyhetsramar för att kunna definiera och kategorisera sättet man framför teman på i de artiklar som analyseras. Nyhetsramar har ingen entydig definition men beskrivs som besläktad med dagordningsteorin i den mening att dagordningsteorin avgör vad folk pratar om (se kapitel 5.1 Dagordningsteorin) medan nyhetsramar avgör hur folk pratar

om det (Pan & Kosicki, 1993). Nyhetsramar sätter parametrarna för hur publiken pratar om händelser och nyheter (Tuchman, 1978).

Detta liknar bland annat metoden Jahnnabi Das (2019) använde sig av i studien *Framing and sources: News on environmental justice in Bangladesh* som presenterats i föregående kapitlet (se kapitel 4 Tidigare forskning). I Das fall identifierade man två olika typer av nyhetsramar: conflict frame, *konfliktramen* och action frame, *handlingsramen*. Men för att vidareutveckla hans nyhetsramar kommer även andra nyhetsramar tillkomma, såsom Semestkos och Valkenburgs nyhetsramar i *Framing European Politics: A Content Analysis of Press and Television News* (2000). De använder sig av fem olika nyhetsramar: attribution of responsibility, conflict, economic consequences, human interest och morality. Men i denna del av uppsatsen kommer endast human interest att användas och översättas till *mänskligt intresse-ramen*. Economic consequences används istället vid analysen av artiklarnas mest framträdande teman (se kapitel 7.4.2 Teman). Att undersöka vilka nyhetsramar som används i svensk tryckt press rapportering kring miljökrisen är intressant för detta arbete då nyhetsramar är en del av medias sätt att gestalta nyheter. Att identifiera vilka nyhetsramar som är närvarande i den tryckta pressens rapportering bidrar till att svara på undersökningens första frågeställning gällande hur svensk tryckt press gestaltat miljökrisen kring Marco Polo. Det kan även utgöra underlag för jämförelsen mellan lokala och nationella tidningars rapportering som besvarar uppsatsens andra frågeställning.

Variabelvärdet *mänskligt intresse-ramen* syftar till att journalisten framställer artikeln på ett personligt vis. Man dramatiserar en händelse eller ämne och ger det ett "ansikte" eller en känslomässig vinkel. Denna typ av inramning personifierar ämnet och ger läsaren möjlighet att förstå eller relatera till det. Det är ett ganska vanligt sätt att skildra ett ämne på och kan fånga läsaren eller publikens intresse – vilket kan anses vara positivt på en konkurrenskraftig nyhetsmarknad (Semestko & Valkenburg, 2000).

Variabelvärdet *konfliktramen* betonar konflikten mellan grupper, individer eller idéer. Utdrag från artiklar där en jämförande tävling finns mellan olika aktörer i social kontext. En annan aspekt är när en aktör eller fenomen pekas ut som ansvarig för ett problem. I konfliktramen är motståndarna i aktuella frågor långt ifrån varandra och beskyller varandra (Das, 2019).

Variabelvärdet *handlingsramen* beskrivs inom journalistikforskning som när ett utdrag från en artikel uppmanar till handling eller visar på stark vilja att lösa ett problem. Två aktörer från motsatta sidor kan vid handlingsramen gå ihop och visa på likasinnad vilja att lösa en situation. En handlingsplan eller vilja till handling presenteras. Texten måste inte uppmana till handling för att det ska vara inom handlingsramen (Das, 2019).

7.4.4 Ton

När tonen i artikeln registreras är det baserat på användningen av värdeladdade ord, fraser och ställningstaganden i texten. Är dessa överhängande positiva blir tonen således kodad som *positiv*, är de överhängande negativa blir tonen registrerad som *negativ*, återfinns inga värdeladdade ord eller ställningstaganden (alternativt om de balanserar ut varandra) kodas tonen som *neutral*. I fall där tonen är svår att avgöra eller inte passar in i någon av tidigare alternativ registreras den som *annat, övrigt*. I alla texter finns någon typ av ton och huruvida

texten syftar till att belysa ett problem, ett konstaterande eller en lösning avgör allt som oftast tonen.

7.4.5 Bild

Syftet med en bildvariabel är att studera mönster i bildanvändningen och undersöka hur miljöjournalistiken gestaltas rent visuellt utifrån teorin om sociala representationer (se kapitel 5.4 Teorin om sociala representationer). Det finns också intresse i att undersöka huruvida bilderna är arkivbilder eller tagna i samband med händelseutvecklingen, samt inom vilka genrer miljöjournalistiken förmedlas. Därför registrerar variabeln *finns det en bild?* som *ja* eller *nej*, för att kategorisera de artiklar som har, respektive inte har, en bild. Därefter följer variabeln *är bilden tagen i samband med händelsen?* som registrerar huruvida bilden är tagen i samband med grundstötningen eller är en genrebild eller arkivbild och besvaras med *ja*, *nej* eller *ej kodbart*. Därefter följer variabeln med frågan *vad föreställer bilden?* där bildens motiv registreras. Är svaret i variabeln dessförinnan *ja* så lämnas variabeln för bildens motiv tom.

7.5 Kodschema

Eftersom kodschemat utgör grunden till undersökningen har studiens frågeställningar satt kraven för vilka variabler som behövs. För att få ett enfaldigt resultat är de innehållsliga variablerna förgreningar av frågeställningarna, det vill säga att frågeställningarna i sig är uppdelade i delfrågor för att täcka tänkbara fallgröpar. Kodschemats struktur bygger på att metodiskt identifiera och registrera olika innehållskategorier, såsom teman eller aktörer, som återfinns i textmaterialen. Variablerna är uteslutande innehållsliga och syftar till att identifiera innehållsliga faktorer (Esaiasson m.fl., 2017). Några direkta formvariabler finns inte, då studien inte syftar till att undersöka artiklarnas antal eller utformning, utan bara syftar till att analysera själva innehållet i artiklarna. Dock finns fem variabler vars uppgifter är rent strukturella: variabeln *datum (dag)* tilldelar varje artikel sitt tillhörande publiceringsdatum, variabeln *tidskrift* tilldelar artiklarna sina respektive tidskrifter, variabeln *ID-nummer* ger varje artikel ett unikt identifikationsnummer, variabeln *rubrik* tilldelar varje artikel sina respektive rubriker och i variabeln *bevakningsområde* registreras huruvida händelsen utspelat sig i tidningens bevakningsområde. De strukturella variablernas enda uppgift är att göra det enklare för kodarna att ordna och sälla i koden. En analysenhet i koden motsvarar en tidningsartikel.

För att registrera den insamlade data används statistikbehandlingsprogrammet IBM SPSS, version 28. All datainsamling är enfaldigt baserat på kodschemat (se bilaga 1). Ett pilottest om tre analysenheter har genomförts för att säkerställa samförstånd och enad uppfattning om variablernas innebörd mellan samtliga kodare innan den slutgiltiga kodningen genomförs.

7.6 Praktiskt genomförande

Studien har genomförts med manuellt kodande i programmet SPSS. Artiklarna hämtades från Mediearkivet Retriever, totalt 367 artiklar. Artiklarna delades upp i tre och fördelades jämt ut mellan kodarna och kodningen genomfördes individuellt med nära kontakt om hur kodningen fortskred och utvecklades. Under arbetets gång blev det tydligt att några variabelvärden

behövdes läggas till. Dessa var inom "teman" där *olycka* samt *handling/handlingsplan* lades till för att kunna koda de artiklar som enbart handlade om olyckan och konsekvenserna av denna, utan att nämna ett annat, mer specifikt tema. I temat *ekonomi* gjordes korrigeringen till *ekonomi/näringsliv* för att bättre träffa artiklar som handlade om näringsliv. Till aktören *forskare/vetenskapsmän* lades även *experter* till för att få med aktörer som inte forskat men ändå var kunniga inom sitt ämne.

Något att uppmärksamma är att Retriever visade samtliga texter som innehåller orden *Marco Polo* vilket även innefattar tidningarnas framsidor och kortare notiser. Dessa texter är väldigt korta och hänvisar ofta till en längre text, men för syftet av studien och för att följa avgränsningen har även dessa texter kodats.

7.7 Metoddiskussion

I denna del diskuteras valet av metod genom validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.

7.7.1 Intern och extern validitet

Med hög validitet i en studie menar man att det dels finns en inneboende säkerhet och trovärdighet i studiens utformning och utförande och dels att risken för systematiska och operationella fel kan påvisas minimal. Det ska i alla studier finnas en strävan att: förebygga och undvika systematiska fel, kunna dra ett likhetstecken mellan teoretisk definition och operationell indikator och slutligen att det ska finnas en säkerhet i att man mäter det man avser att mäta (Esaiasson m.fl., 2017).

Det finns många angreppsvinklar på begreppet validitet. Med inre och yttre validitet menar man säkerhet i faktorer *inom* studien, såsom överensstämmelsen mellan frågeställningarna och operationaliseringen, samt kongruensen med- och applicerbarheten på den *yttre* världen. På samma vis finns det aspekter som *intern* och *extern* validitet att ta hänsyn till, som handlar om huruvida frågeställningarna kan bli besvarade av den tillämpade operationaliseringen med urvalet av analysenheter och avgränsningar i åtanke, samt hur väl detta sedan kan generaliseras och knyta an till verkligheten och anses trovärdigt.

Eftersom de analysenheter som mäts i denna studie, liksom alla empiriska studier, ej är helt entydigt eller identiskt utformade så lämnas en oundviklig risk för till exempel skillnader i tolkningar eller felkodningar som kan innebära sårbarheter i metoden och slutsatserna (Esaiasson m.fl., 2017). Den så kallade mänskliga faktorn är oundviklig i den här typen av studier och för att uppnå hög validitet trots denna krävs eftertänksamhet, samstämmighet och noggrannhet i hela arbetets gång.

I denna studies strävan att mäta förekomsten av olika teman, aktörer och andra mätbara faktorer har flera åtgärder vidtagits för att säkerställa validiteten. Ett kodschema (se bilaga 1) har upprättats baserat på studiens frågeställningar. Därefter har kodschemat använts i en pilotstudie för att säkerställa dess träffsäkerhet och precision, samt kodarnas samstämmighet. Variabler och variabelvärden har därefter reviderats utifrån frågeställningarna och avgränsningarna för att minimera risken för att inkludera eller utelämna information som är avgörande för studiens resultat. Exempelvis har aktören *expert* inkluderats för att säkerställa

att alla aktörer som benämns med den rubriceringen blir inkluderade i resultatet. Studiens resultat ger svar på frågeställningarna och lämnar inga frågor obesvarade.

7.7.2 Reliabilitet och replikerbarhet

Reliabiliteten hos en undersökning beskriver dess tillförlitlighet. För att kunna svara på de frågor som en undersökning påstår sig vilja svara på, alltså uppnå *resultatvaliditet*, måste undersökningen bland annat vara fri från slumpmässiga slarvfel. Är den fri från eller har väldigt få av dessa slarvfel kan man påstå att undersökningen har en hög reliabilitet. Därmed har kodarna till detta examensarbete använt sig av bland annat en pilotstudie (se 7.5 Kodschema) för att testa metoden och arbetat med stor noggrannhet. Har en studie en hög reliabilitet, förutsatt att den även har en hög validitet, så ska man kunna anta att resultatet blir detsamma om undersökningen genomförs av någon annan med samma metod. En studies reliabilitet hör därför ihop med dess replikerbarhet, alltså att studien går att upprepa med liknande resultat (Esaiasson m.fl., 2017).

För att uppnå en hög replikerbarhet behöver studien använda sig av en tydlig metod. Här måste variabler, mätverktyg och tillvägagångssätt framgå och beskrivas. Man måste även vara transparent, således ska diverse limitationer eller misstag framgå (Forsell & Cooper, 2012). En kvantitativ studie, som i sin natur ofta är mindre beroende av till exempel tolkning eller andra subjektiva bedömningar och handlingar än en kvalitativ studie, kan till följd av dess karaktär ha en större replikerbarhet. Den metod, kvantitativ innehållsanalys, som används för denna studie skulle man kunna säga även är mer strukturerad än till exempel semistrukturerade samtalsstudier eller liknande, där exempelvis spontana följdfrågor kan tillkomma. Jämfört med en sådan typ av studie uppnår upplägget hos denna studie en högre replikerbarhet. Detta möjliggör då en upprepning av undersökningen för att kontrollera dess tillförlitlighet eller reliabilitet. För att kunna argumentera för att en undersökning har en god reliabilitet så genomför man statistiska tester av materialet, såsom ett reliabilitetstest.

7.7.3 Reliabilitetstest

För alla kvantitativa innehållsanalyser bör ett reliabilitetstest genomföras för att försäkra sig om att undersökningen är genomförd på ett konsekvent och noggrant sätt vilket i längden resulterar i ett tillförlitligt resultat (Esaiasson m.fl., 2017). Man gör ett reliabilitetstest genom att en mindre del av analysens material kodas mer än en gång, gärna av olika personer, för att säkerställa att kodarens bedömning av materialet stämmer. När detta test utförs av flera olika personer jämför man deras svar och kommer fram till datans interkodarreliabilitet. Interkodarreliabiliteten är avsedd att säkerställa att "kodningen är likvärdig och därmed jämförbar över tid" (Annerstedt, 2016:3).

Hur stor andel av datan som ska stämma överens i koden för att resultatet ska kunna bedömas som tillförlitligt beror på hur lätt eller svår variabeln är att tolka (Esaiasson m.fl., 2017). Är variabeln lätt att tolka kan det till exempel röra sig om antal ord i en artikel – här finns det med största sannolikhet bara en siffra som är korrekt för artikeln. En lite svårare variabel kan vara en som kräver en subjektiv tolkning, exempelvis om tonen är positiv, negativ eller neutral – beroende på kodarens egna erfarenheter kanske dennes kod kan skiljas sig till andra.

Är variabeln lätt att tolka bör en större andel av koden stämma överens. Respektive om variabeln är svårare kan en lite mindre andel godtas (Esaiasson m.fl., 2017).

För detta examensarbete kodar tre olika personer materialet och därför har ett test utförts för att bedöma resultatets tillförlitlighet. 15 slumpmässiga artiklar från den förutbestämda artikelpoolen har tagits fram som stickprov och kodats av alla tre kodare. Därefter har en jämförelse mellan alla kodares kod av de 15 artiklarna utförts. För varje variabel har en så kallad *Intraclass correlation coefficient*, eller ICC, tagits fram i kodverktyget SPSS. ICC-värdet visar graden av samband mellan de olika kodarnas kodning av samma artiklar. Värdet för ICC faller mellan 0 och 1, där 0 indikerar att det inte finns något samband alls mellan koden och 1 indikerar ett perfekt samband, alltså att all kod stämmer helt överens mellan kodarna. Enligt Cicchetti (1994) kan ICC-värden mellan 0,60 och 0,74 betraktas som *Bra* och värden från 0,75 till 1,00 betraktas som *Excellent*.

De variabler vars interkodarreliabilitet ansetts vara relevant att undersöka är *huvudaktör* (0,75), *andraaktör* (0,84), *problemaktör* (0,79), *tema* (0,72), *nyhetsram* (0,80), *ton* (0,81) och *bild* (om bilden är tagen i samband med händelsen eller ej; 0,79). Alla dessa variabler har enligt Cicchettis riktlinjer (1994) excellenta ICC-värden från 0,75 och uppåt, förutom *tema* som har ett ICC-värde på 0,72 och därmed bara ett bra värde. Att *tema* har ett lite lägre ICC-värde behöver inte nödvändigtvis betyda att denna variabel har en sämre tillförlitlighet än resterande variabler. Då *tema* är en sådan variabel där flera variabelvärden riskerar att likna eller glida in i varandra, finns det en risk att kodarna gör något olika bedömningar i vilket variabelvärde som bör kodas för vissa artiklar. Exempelvis kan en artikel diskutera ett tema som *miljö* genom att ta upp oljeutsläppen från Marco Polo samtidigt som temat *olycka* också tas upp som anledningen till detta oljeutsläpp. Att då navigera, tolka och avgöra vilket tema som är det huvudsakliga kan bli en komplicerad uppgift. Därmed bör variabeln *tema* kunna anses vara en svårare variabel att tolka och således kan en mindre andel av koden stämma överens och ett lägre ICC-värde godtas för att ändå ha en relativt hög tillförlitlighet (Esaiasson et. al., 2017).

7.7.4 Generaliserbarhet

Som går att läsa i tidigare kapitel om avgränsningar (se 7.2 *Avgränsning*), har denna undersökning valt att analysera alla artiklar i tryckt press tillgängliga under den satta tidsperioden. Därför kommer undersökningen försöka göra anspråk på en viss generalisering i dess frågeställningar. Genom att använda alla svenska nyhetsartiklar som Mediarkivet och Retriever tillgängliggör kring miljökrisen gällande Marco Polo under den avsatta tidsperioden kommer denna undersökning att kunna uttala sig om gestaltningen i alla dessa nyhetsartiklar. Därmed kommer svaret som denna undersökning producerar för den första frågeställningen, gällande hur svenska nyhetstidningar gestaltat miljökrisen kring Marco Polo, i viss utsträckning kunna generaliseras för all svensk tryckt press som finns i sökmotorn Mediarkivet på Retriever.

Gällande den andra frågeställningen, som avser att finna svar på om rapporteringen skiljer sig åt mellan lokala och nationella tidningar, används endast sex olika tidningar; tre lokala och tre nationella. Här nyttjas ett mindre urval av artiklar som inte kan göra anspråk på samma generalisering som för den första frågeställningen. Detta urval är ett strategiskt sådant.

Då alla tre lokala tidningar tillhör samma koncern, Gota Media, finns det en risk att deras redaktionella rutiner, normer och värderingar liknar varandra. Gota Media har som koncern för avsikt att producera journalistiskt material som ligger i linje med deras värdegrunder, exempelvis att "hålla demokratin levande och aktiv" samt vara "betydelsefull för [...] det lokala samhället" (Öjmertz & Ohlsson, 2013). För att kunna arbeta mot dessa värdegrunder som koncern krävs det att även de tidningar som är en del av koncernen gör det. Detta kan därför innebära att man plockar upp tekniker och rutiner mellan redaktionerna som liknar varandra, vilket gör att det finns en risk för att även materialet man publicerar liknar varannat. För att ett mindre urval av lokaltidningar ska kunna göra anspråk på en större generalisering krävs det att urvalet av dessa ska kunna anses som representativt för hela populationen av lokaltidningar. Då det urval som används för denna studie är en del av samma koncern och inte från en bredare variation av olika koncerner kanske de inte är tillräckligt representativa för den totala populationen av lokaltidningar, som består av fler koncerner än bara Gota Media.

Däremot har dessa tre lokaltidningar en relativt stor räckvidd i det geografiskt berörda området. Därför skulle de valda tidningarna kunna anses vara en bra representation för den typ av lokal journalistik som når läsarna i det geografiskt berörda området. Således skulle man kunna påstå att resultatet går att generalisera för lokaltidningar i det geografiskt berörda området av denna specifika händelse.

Då undersökningens tillförlitlighet kan påverka dess generaliserbarhet av studiens resultat har ett reliabilitetstest genomförts för att säkerställa att de tre kodarna kodat lika. Testet visade på att undersökningens interkodarreliabilitet är "excellent", enligt Cicchettis riktlinjer (1994) för nästan alla variabler förutom *tema* vars interkodarreliabilitet istället är "bra", enligt Cicchettis riktlinjer (1994). Tillförlitligheten för resultatet bör fortfarande kunna anses vara relativt hög, däremot bör denna variabels lägre interkodarreliabilitet ändå anmärkas på gällande resultatets generaliserbarhet.

7.7.5 Transparens

För att uppnå så transparent hållning som möjligt är det värt att nämna att detta examensarbets författare består av tre kvinnliga journaliststudenter i 20-årsåldern. Eftersom detta är en relativt homogen grupp som har en viss förståelse och sympati för journalistikens redaktionella rutiner finns det en risk att bedömningen av artiklarna och i förlängningen även resultatet kan vara något färgad av dessa förutsättningar. Det finns ingen avsikt att försöka få resultatet eller studien i stort att framstå på ett visst vis.

Emellertid så kan även författarnas kunskap för det journalistiska hantverket eventuellt kunna ses som en fördel för undersökningen. En större förståelse för rutiner och normer inom området som undersöks kan till exempel ge upphov till mer välgrundade slutsatser.

8. Resultat

I resultatdelen presenteras data från studien tillsammans med slutsatser och reflektioner.

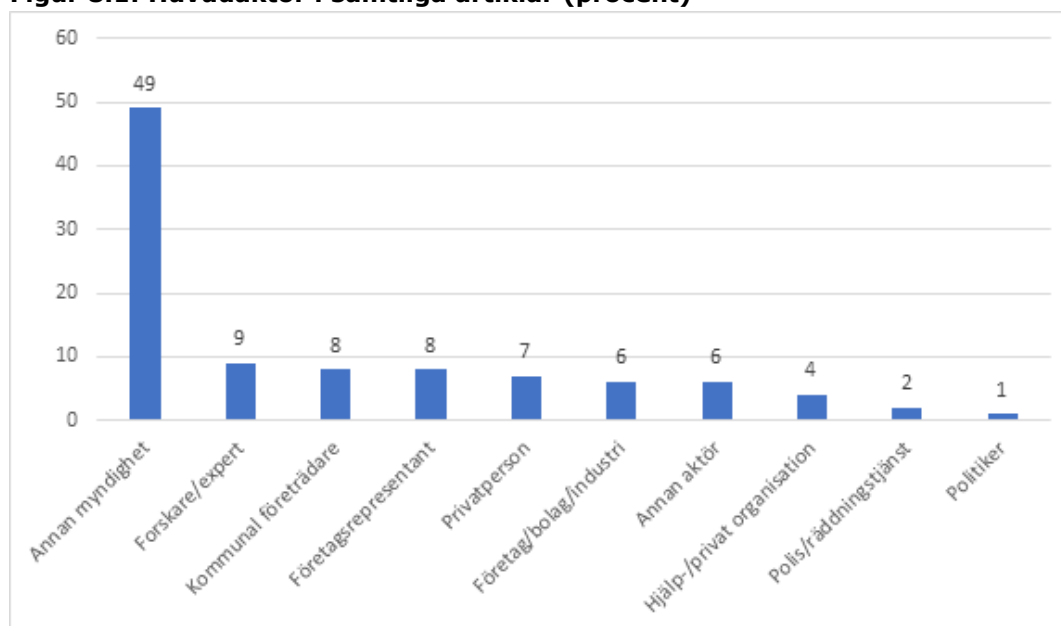
8.1 Aktörer

För att besvara den första frågeställningen gällande hur svensk tryckt press har gestaltat miljö- och oljekatastrofen gällande det grundstötta fartyget Marco Polo har de tre olika aktörerna *huvudaktör*, *andraaktör* och *problemaktör* i varje artikel plockats ut, analyserats och indelats i tio kategorier (se 7.4.1 Aktörer, för förklaring till vilka dessa kategorier är och innebär). För att besvara den andra frågeställningen gällande om det finns någon märkbar skillnad i gestaltningen mellan olika tidningar, kommer en jämförelse mellan tre nationella och tre lokala tidningar (se 7.3 Urval, val av tidningar, för redogörelse och beskrivning av tidningarna) också presenteras.

8.1.1 Huvudaktör

Den absolut vanligast förekommande huvudaktören är *företrädare för annan myndighet*, vilket går att se i figur 8.1. Denna aktör återfinns i 49 procent av artiklarna, substantiellt oftare än alla andra aktörer. Några exempel på dessa myndigheter är Kustbevakningen, Sjöfartsverket, Länsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Transportstyrelsen.

Figur 8.1: Huvudaktör i samtliga artiklar (procent)

I detta diagram presenteras aktörer och andelen artiklar som de är huvudaktör i. För bättre visuell förståelse har följande analysenheter bytt namn: *annan myndighet* betyder *företrädare för annan myndighet*, *forskare/expert* betyder *forskare/vetenskapsman/expert*, *företagsrepresentant* betyder *representant för företag/bolag/industri*, *hjälp-/privat organisation* betyder *representant från hjälporganisation/privat organisation*.

Den näst vanligast förekommande huvudaktören är *forskare/vetenskapsman/expert* (9 procent). Bland dessa finns exempelvis marinbiologer och miljövetare som uttalar sig om

oljeutsläppets konsekvenser för djurliv, ekosystem och miljön i stort. Även *kommunal företrädare* tar rollen som huvudaktör relativt ofta i nyhetsmedierna, mer exakt i 8 procent av dem. De kommunala företrädarna kom i de flesta fall från kommuner berörda av oljeutsläppen, såsom Karlshamns kommun och Sölvesborgs kommun. *Privatperson* är huvudaktörer i 7 procent av artiklarna och utgjordes främst av personer som var bosatta i det berörda området eller på något sätt visade engagemang kring olyckan.

Representant för företag/bolag/industri är huvudaktör i 8 procent av artiklarna och *företag/bolag/industri* är huvudaktör i 6 procent av artiklarna. Det företag som det främst rörde sig om var rederiet TT-Line, som äger det grundstötta fartyget Marco Polo. Representanterna som är huvudaktörer är bland annat delar av besättningen på Marco Polo, pressansvarig och Sverigechefen på TT-Line. Sammanlagt är dessa två aktörer huvudaktörer i ungefär 14 procent av artiklarna.

De resterande 13 procenten utgörs av *andra aktörer, representanter för hjälporganisationer/privata organisationer, polis/räddningstjänst och politiker*.

I tabell 8.1 kan man se att likt resultatet gällande huvudaktörer för samtliga tidningar, är *företrädare för annan myndighet* den vanligast förekommande huvudaktören för både lokala och nationella tidningar (37 respektive 54 procent). Gällande den näst vanligast förekommande huvudaktören så följer nationella tidningar trenden för tidningar i allmänhet, alltså är *forskare/vetenskapsman/expert* den näst vanligast förekommande huvudaktören på 10 procent. Här skiljer sig däremot lokala tidningar från trenden: *forskare/vetenskapsman/expert* förekommer som huvudaktör i 8 procent av artiklarna i lokala tidningar och är bara den femte vanligast förekommande aktören. I stället är *kommunal företrädare* den näst vanligast förekommande huvudaktören i lokala tidningar, på 15 procent. Bland nationella tidningar är *kommunal företrädare* desto ovanligare, den förekommer som aktör 80 procent mer sällan än i lokala tidningar, alltså bara i 3 procent av artiklarna – detta är en av de största skillnaderna för huvudaktörer mellan lokala och nationella tidningar.

Tabell 8.1: Huvudaktör i lokala och nationella tidningar

Huvudaktör/tidning	Lokala tidningar		Nationella tidningar	
	Antal artiklar	Andel(procent)	Antal artiklar	Andel(procent)
Företrädare för annan myndighet	54	37	31	54
Forskare/vetenskapsman/expert	12	8	6	10
Kommunal företrädare	22	15	2	3
Representant för företag/bolag/industri	15	10	4	7
Privatperson	8	6	5	9
Företag/bolag/industri	15	10	2	3
Annan aktör	11	8	5	9
Representant för hjälporganisation/privatorganisation	6	4	0	0
Polis/räddningstjänst	0	0	3	5
Politiker	3	2	0	0
Totalt	146	100	58	100

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är huvudaktör i, för både lokala och nationella tidningar.

Den tredje vanligast förekommande huvudaktören bland lokala tidningar är *representant för företag/bolag/industri* och *företag/bolag/industri* som båda två är huvudaktör i 10 procent av artiklarna. *Representant för företag/bolag/industri* och *företag/bolag/industri* utgör däremot bara 7 procent respektive 3 procent av artiklarna i de nationella tidningarna. Den tredje vanligast förekommande huvudaktören bland nationella tidningar är istället *annan aktör* och *privatperson* som båda förekommer som huvudaktör i 9 procent av artiklarna. *Annan aktör* och *privatperson* förekommer som huvudaktör i 6 procent respektive 8 procent av artiklarna bland de lokala tidningarna.

Representant för hjälporganisation/privat organisation förekommer endast 4 procent och *politiker* förekommer 2 procent i lokala tidningar. Ingen av dessa huvudaktörer förekommer i de tre nationella tidningarna (0 procent). *Polis/räddningstjänst* förekommer inte heller i någon av de tre lokala tidningarna, medan de förekommer i 5 procent av artiklarna i de nationella tidningarna.

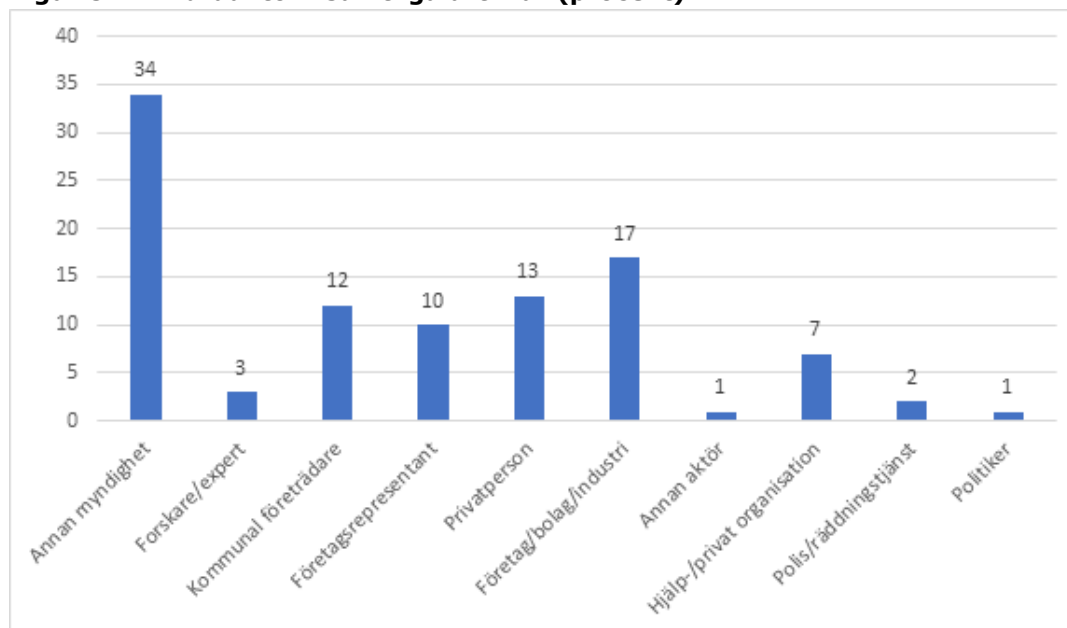
Värt att nämna gällande de lokala och nationella tidningarna är att antalet artiklar skiljer sig ganska mycket. De tre lokala tidningarna har producerat totalt 146 artiklar om Marco Polo, medan de tre nationella tidningarna producerat 58 artiklar.

8.1.2 Andraaktör

I 214 av de 367 artiklarna som analyserats nämns det en andra aktör, utöver huvudaktören. I dessa 214 artiklar är den vanligast förekommande andraaktören, precis som för huvudaktörer, *företrädare för annan myndighet* (i 34 procent av artiklarna), vilket går att avläsa från figur 8.2. Däremot syns inte en lika substantiell skillnad till resterande aktörer.

Företag/bolag/industri är den näst vanligast förekommande andraaktören (17 procent), följt av *privatperson* (13 procent), *kommunal företrädare* (12 procent) och *representant för företag/bolag/industri* (10 procent). De resterande 14 procenten utgörs av *representant för hjälporganisation/privat organisation*, *forskare/vetenskapsman/expert*, *polis/räddningstjänst*, *annan aktör* och *politiker*.

Figur 8.2: Andraaktör i samtliga artiklar (procent)

I detta diagram presenteras aktörer och andelen artiklar som de är huvudaktör i. För bättre visuell förståelse har följande analysenheter bytt namn: *annan myndighet* betyder *företrädare för annan myndighet*, *forskare/expert* betyder *forskare/vetenskapsman/expert*, *företagsrepresentant* betyder *representant för företag/bolag/industri*, *hjälp-/privat organisation* betyder *representant för hjälporganisation/privat organisation*.

De mest anmärkningsvärda skillnaderna för andraaktörer gäller för *företag/bolag/industri* och *annan aktör*. *Företag/bolag/industri* förekommer i en mycket högre utsträckning som andraaktör än huvudaktör: 17 procent respektive 6 procent, vilket är en ökning på över 180 procent. *Annan aktör* förekommer i en mycket mindre utsträckning som andraaktörer än huvudaktörer: mindre än 1 procent respektive 6 procent, vilket är en minskning med över 80 procent.

I tabell 8.2 går det att avläsa att den vanligast förekommande andraaktören är även bland de tre lokala och tre nationella tidningarna *företrädare för annan myndighet* (32 procent respektive 40 procent). Den näst vanligast förekommande andraaktören är för lokala tidningar *företag/bolag/industri*, på 22 procent. *Företag/bolag/industri* är bland nationella tidningar den femte vanligast förekommande andraaktören på 8 procent. De näst vanligast förekommande andraaktörerna bland nationella tidningar är istället *kommunal företrädare* och *representant för hjälporganisation/privat organisation* som båda återfinns i 16 procent av artiklarna. *Kommunal företrädare* och *representant för hjälporganisation/privat organisation* förekommer istället som andraaktör i 9 procent respektive 6 procent av artiklarna i lokala tidningar.

Tabell 8.2: Andraaktör i lokala och nationella tidningar

Andraaktör/tidning	Lokala tidningar		Nationella tidningar	
	Antal artiklar	Andel(procent)	Antal artiklar	Andel(procent)
Företrädare för annan myndighet	28	32	10	40
Forskare/vetenskapsman/expert	4	5	0	0
Kommunal företrädare	8	9	4	16
Representant för företag/bolag/industri	9	10	3	12
Privatperson	10	11	1	4
Företag/bolag/industri	20	22	2	8
Annan aktör	0	0	0	0
Representant för hjälporganisation/privatorganisation	5	6	4	16
Polis/räddningstjänst	4	4	1	4
Politiker	1	1	0	0
Totalt	89	100	25	100

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är huvudaktör i, för både lokala och nationella tidningar.

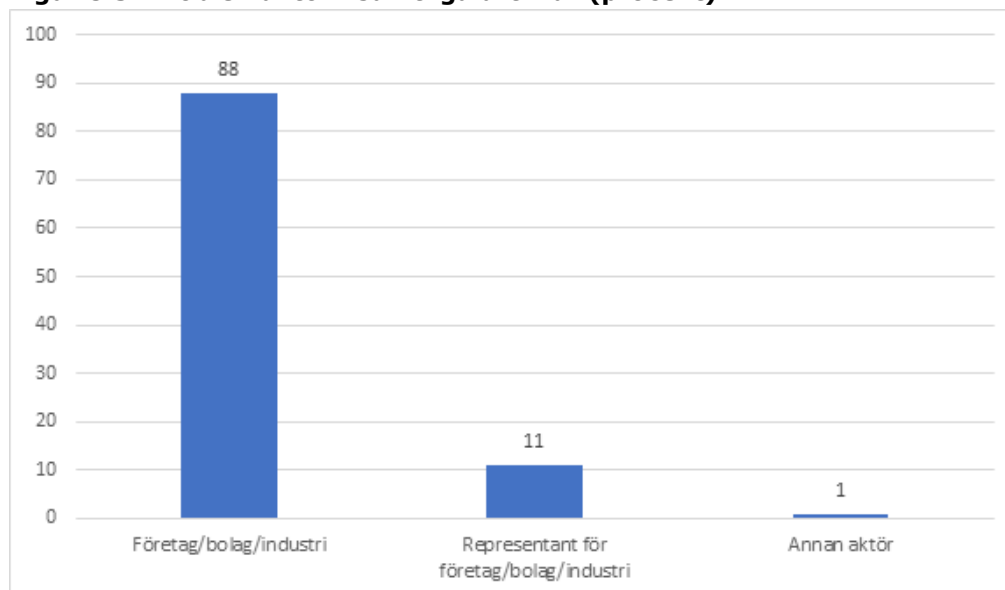
Gemensamt för de tre lokala och tre nationella tidningarna är att *annan aktör* och *politiker* förekommer extremt sällan som andraaktör. *Annan aktör* förekommer inte alls i någon av de lokala eller nationella tidningarna (0 procent). *Politiker* förekommer endast vid ett tillfälle i lokala tidningar (ungefär i 1 procent av artiklarna) medan det inte förekommer alls i nationella (0 procent).

Värt att nämna även här är att de lokala och nationella tidningarna skiljer sig till antalet artiklar. De tre lokala tidningarna har producerat totalt 89 artiklar om Marco Polo där en andraaktör nämns, medan de tre nationella tidningarna producerat 25 artiklar där en andraaktör nämns.

8.1.3 Problemaktör

I 183 av de 367 artiklarna pekas någon aktör ut som problemet. Tittar man på figur 8.3 ser man att det är näst intill uteslutande *företag/bolag/industri* eller *representant för företag/bolag/industri* som pekas ut som problemet (88 procent respektive 11 procent). Även här betyder det i princip bara rederiet TT-Line och representanter för TT-Line. Bland annat målas delar av besättningen på Marco Polo upp som problemet, då man endast förlitat sig på en trasig GPS i dimmigt väder och inte andra navigationssystem vilket resulterade i grundstötarna. Även TT-Lines ledning målas upp som problemet på grund av dålig hantering av både oljeutsläppen och kommunikation med media.

Figur 8.3: Problemmaktör i samtliga artiklar (procent)

I detta diagram presenteras aktörer och andelen artiklar som de är huvudaktör i. För bättre visuell förståelse visas bara de analysenheter som någon gång kodats som problemmaktör.

Resterande 1 procent utgörs av *annan aktör*.

I de tre lokala tidningarna pekas någon ut som problemet i 66 artiklar. I 88 procent av dessa anses problemet vara *företag/bolag/industri*, vilket går att avläsa från tabell 8.3. Resterande 12 procent utgörs av *representant för företag/bolag/industri*. Detta är en snarlik fördelning som för samtliga tidningar där *företag/bolag/industri* också pekas ut som problemet i 88 procent av artiklarna och *representant för företag/bolag/industri* pekas ut som problemet i 11 procent av artiklarna.

Tabell 8.3: Problemmaktör i lokala och nationella tidningar

Problemmaktör/tidning	Lokala tidningar		Nationella tidningar	
	Antal artiklar	Andel(procent)	Antal artiklar	Andel(procent)
Representant för företag/bolag/industri	8	12	5	20
Företag/bolag/industri	58	88	19	76
Annan aktör	0	0	1	4
Totalt	66	100	25	100

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är problemmaktör i, för både lokala och nationella tidningar. För bättre visuell förståelse visas bara de analysenheter som någon gång kodats som problemmaktör.

I de tre nationella tidningarna pekas någon ut som problemet i 25 artiklar.

Företag/bolag/industri anses även här oftast vara problemet: i 76 procent av artiklarna.

Representant för företag/bolag/industri pekas ut som problemet i 20 procent av artiklarna och *annan aktör* i 4 procent av dem.

8.1.4 Analys av aktörer

I Das (2019), Sjölanders (2007) och Takahashis (2011) undersökningar är politiker några av de mest närvarande aktörerna i rapporteringen om klimatkrisen i Bangladesh respektive hanteringen av kärnkraftsavfall i Sverige och klimatförändringar i Peru. Detta skiljer sig åt från vad denna undersökning kommit fram till gällande aktören *politiker*. Det var nämligen *Politiker* som fick absolut minst utrymme i rapporteringen om Marco Polo. *Politiker* ansågs vara huvudaktör i ungefär 1 procent av artiklarna. I hälften av dessa artiklar, vilket motsvarar totalt två artiklar, rör det sig om ett uttalande från statsminister Ulf Kristersson gällande vem som bär ansvaret för miljökrisen. I de andra två artiklarna är det politiker från Socialdemokraterna och Centerpartiet som uttalar sig om händelsen.

Detta resultat liknar mer exempelvis Burch och Harrys (2004). I Burch och Harrys undersökning om medias gestaltning av användningen av bekämpningsmedel i Kalifornien, USA, från 2004 kom man också fram till att *politiker* var en av de aktörer som gavs minst plats i media. I deras undersökning dominerade i stället aktivister rapporteringen, en aktör som inte gavs plats i rapporteringen av Marco Polo. I Burch och Harrys (2004) undersökning diskuterar man även att rapporteringen om bekämpningsmedel gav uttryck för att vara mot-hegemonisk då tidens "status quo" utmanades av aktivisterna och att "motståndarna" i sammanhanget inte fick uttala sig i samma utsträckning i media. Avsaknaden av aktivister i denna undersökning behöver dock inte nödvändigtvis betyda att den svenska rapporteringen av Marco Polo skulle vara pro-hegemonisk.

Däremot var de två näst största aktörerna i Burch och Harrys (2004) undersökning statliga representanter och representanter för industrin. Dessa aktörer, om än med annan benämning, var också väldigt närvarande i rapporteringen om Marco Polo: *företrädare för annan myndighet* var huvudaktör i 49 procent av artiklarna och *representant för företag/bolag/industri* samt *företag/bolag/industri* var tillsammans huvudaktör i 14 procent av artiklarna.

Även Sjölander (2007) kom fram till att myndigheter hade en hög närvaro i vissa svenska medier, mer specifikt de nationella. Enligt hennes undersökning var myndigheter den tredje största aktören bland nationella medier. Bland lokala medier var det istället miljö rörelsen eller medborgarna som var den tredje största aktören. Genom hela detta examensarbete är *företrädare för annan myndighet* den vanligast förekommande aktören; totalt sett (49 procent) såväl som för de lokala (37 procent) och nationella tidningarna (54 procent).

Att myndigheterna får ta upp så mycket plats i rapporteringen kring Marco Polo är relativt väntat. De har alla spelat stora roller i händelsen, såsom vid sanering av olja och transport av fartyget och därmed kan de enligt redaktionella rutiner och medielogiken anses vara relevanta att ha med i tidningarnas rapportering av händelsen. Jämfört med andra aktörer så tar myndigheterna upp mycket större plats i tidningarnas rapportering, vilket kanske skulle kan anses vara en obalanserad rapportering. Men för att göra ämnet mer greppbart tar media gärna till diverse tekniker, såsom personifiering och konkretisering (Häger, 2020). I detta sammanhang innebär det ofta att myndigheter som aktivt jobbar med exempelvis saneringen av olja får komma till tals mer och därmed tar mer plats i media och bidrar till den relativt obalanserade fördelningen av aktörer och strukturella vinklingen (Johansson, 2019).

Forskare/vetenskapsman/expert är den näst vanligast förekommande aktören i nyhetsrapporteringen kring Marco Polo. *Forskare/vetenskapsman/expert* är huvudaktör i totalt 9 procent av artiklarna. Detta likt Takahashis (2011) resultat: Takahashi kom fram till att forskare var den tredje vanligast förekommande aktören i den peruanska nyhetsrapporteringen av klimatfrågor under V ALCUE, 2008. Att forskare varit vanlig förekommande både i rapporteringen om miljökrisen kring Marco Polo och i Takahashis undersökning ligger i linje med miljöjournalistiken i stort, som ofta är beroende av just forskare och experter för att kunna förklara miljö- och klimatrelaterade fenomen (Djerf-Pierre & Olausson, 2019). Enligt medielogiken så används experter, likt myndigheterna i detta fall, som ett medel för att kunna konkretisera ämnet och göra det förståeligt för allmänheten.

En annan teknik som journalister nyttjar för att göra ett ämne mer greppbart enligt medielogiken är polarisering: en tendens att framhäva eller skapa en stark uppdelning eller konflikt mellan två olika parter (Häger, 2020). Detta kan exempelvis vara att måla upp en sida som ett problem. Detta examensarbete har kommit fram till att *representant för företag/bolag/industri* och *företag/bolag/industri* tillsammans är de aktörer som oftast pekas ut som problemet, i rapporteringen av Marco Polo. I 99 procent av den totala samlingen artiklar, i 100 procent av de tre lokala tidningarnas artiklar och i 96 procent av de tre nationella tidningarnas artiklar pekas *representant för företag/bolag/industri* eller *företag/bolag/industri* ut som problemet. Som tidigare diskuterats, betyder detta i princip uteslutande att det är rederiet TT-Line eller representanter från TT-Line som pekas ut som problemet. Att någon pekas ut som problemet så ofta skulle kunna tolkas som att tidningarna är partiska i sin rapportering av händelsen. Däremot skulle det också kunna ses som en del av den strukturella vinkling som finns i de flesta tidningar och på de flesta redaktionerna. Enligt teorin om medielogik är denna strukturella vinkling en naturlig konsekvens av redaktionella rutiner och normer och alltså inget som kommit med avsikt eller ont uppsåt.

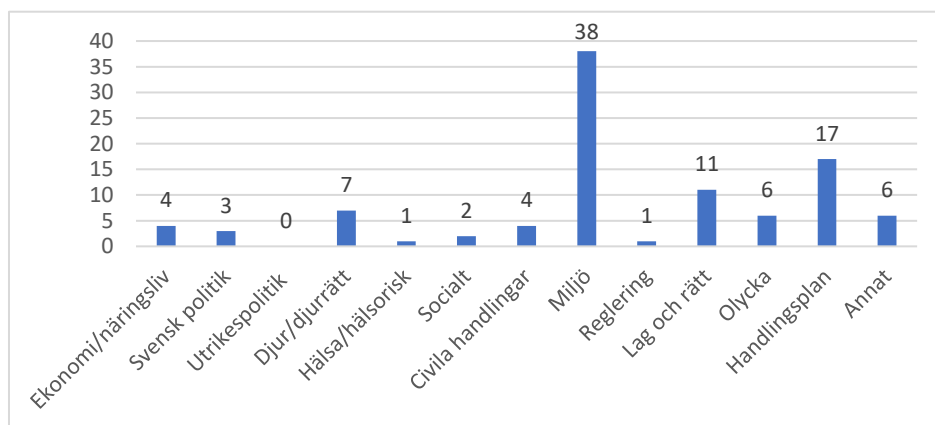
Kleinschmit och Sjöstedt (2014) kom också fram till att företag ofta pekas ut som problemet i deras undersökning om hur klimatrelaterade nyheter om skogen i Sverige gestaltades i media. I deras undersökning kom de däremot fram till att företag var den tredje mest förekommande problemaktören i sammanhanget, efter samhället och politiker.

I Ong och Dions (2023) undersökning av gestaltningen av debatten om plastföroreningar i nyhetsmedier i Malaysia kom man fram till att en av de vanligast förekommande aktörerna i rapporteringen var näringslivs- och företagsrepresentanter. Sjölander (2007) kom också fram till att industri-/ företagsrepresentanter var den vanligast förekommande aktören i rapporteringen av hanteringen av kärnkraftsavfall i både lokala och nationella medier. Detta skiljer sig inte allt för mycket från resultatet i detta examensarbete: slår man ihop de två aktörerna *representant för företag/bolag/industri* och *företag/bolag/industri* utgör de huvudaktörerna i ungefär 14 procent av artiklarna. Detta skulle göra dem till de näst vanligast förekommande huvudaktörerna i den totala rapporteringen av Marco Polo. Tittar man bara på de tre lokala och de tre nationella tidningarna är sammansättningen av *representant för företag/bolag/industri* och *företag/bolag/industri* också den näst vanligast förekommande huvudaktören (i 20 procent respektive 10 procent av artiklarna).

8.2 Teman

För att svara på frågeställningen gällande vilka teman som används i gestaltningen av olyckan Marco Polo har ett diagram framtagits. Figur 8.4 visar i vilken utsträckning olika teman har varit huvudtema i samtliga undersökta artiklar. Det största huvudsakliga tema sett på samtliga artiklar är temat *miljö* med 38 procent. Näst största är artiklar om *handlingsplan/handling* som beskriver en tidslinje och aktionsplan för skeppet Marco Polo och dess konsekvenser, dessa är 17 procent. Tredje störst är *lag och rätt* med 11 procent. Artiklar om *civila handlingar* var lika förekommande som artiklar om *ekonomi/näringsliv* med 4 procent av artiklarna vardera. Samma gäller artiklar kodade som *olycka* och *annat*, även dessa har lika många med 6 procent vardera. Artiklar om *hälsa/hälsorisk* är det minst frekventa temat och förekommer bara i 1 procent av fallen.

Figur 8.4: Huvudtema i samtliga artiklar (procent)

Figuren visar vilka huvudteman som förekommit i artiklar, *handlingsplan/handling* är för tydlighet förkortad till *handlingsplan*. *Annat* är artiklar med andra huvudteman eller utan ett tydligt huvudtema.

Att notera här är att studien utfördes med ett möjligt variabelvärde om ”utrikespolitik” ett värde som aldrig användes. Variabeln fanns med i undersökningen i och med att Marco Polo kom från utlandet, skulle tillbaka utanför Sveriges gränser, samt går under Cyproitisk flagg, men kom alltså aldrig att användas.

Tabell 8.4: Huvudsakligt tema i lokala och nationella tidningar

Huvudtema/tidning	Lokala tidningar		Nationella tidningar	
	Antal artiklar	Andel(procent)	Antal artiklar	Andel(procent)
Ekonomi/näringsliv	6	4	2	3
Svensk politik	5	3	1	2
Utrikespolitik	0	0	0	0
Djur/djurrätt	11	7	3	5
Hälsa/hälsorisk	2	1	0	0
Socialt	4	3	1	2
Civila handlingar	5	3	3	5
Miljö	45	31	24	41
Reglering	4	3	0	0
Lag och rätt	20	14	5	9
Olycka	7	6	1	2
Handling/handlingsplan	25	17	12	21
Annat	12	8	6	10
Totalt	146	100	58	100

Tabellen visar hur huvudtema används i både lokala och nationella tidningar, resultatet är skrivet i både antal artiklar och andel.

Tabell 8.4 presenteras resultatet av teman i de lokala och nationella tidningarna. Först att notera är skillnaden i antalet artiklar: de lokala tidningarna har producerat nästan tre gånger så många artiklar om olyckan än vad de nationella tidningarna gjort. Det huvudsakliga temat i samtliga undersökta tidningar är *miljö*, som i de lokala tidningarnas fall stod för ungefär en tredjedel av artiklarna. För de nationella tidningarna var artiklar med temat *miljö* nästan hälften av samtliga tryckta artiklar. Det näst största temat är i båda fallen *handling/handlingsplan* med 17 respektive 21 procent av artiklarna. Det tredje största temat är i lokala tidningar *lag och rätt*, medan nationella tidningar har *annat*.

8.2.1 Analys av teman

I samband med dagordningsteorin så blir det tydligt att miljöjournalistiken och klimatet står högt upp på agendan. Många lokaltidningar skrev flera artiklar om Marco Polo varje dag och det största huvudtemat är i stor andel miljö. Kopplat till det nästa största temat kan man se att hur funktionen som tidningar fyller för att hålla allmänheten uppdaterad med vad som händer och kommer hända fortfarande är en stor del av rapporteringen.

I likhet med resultatet i studien *Malaysia's Media Framing of Plastic Pollution: The Case of Imported Plastic Waste*, av Ong och Diong (2023) så är det olika teman som används för att beskriva miljöfrågan. Denna studie har inte jämfört olika sorters media i form av konventionell och alternativ, så både likheter och olikheter finns att hitta. På samma sätt som resultaten i denna studie visar beskriver även Ong och Diong att miljöfrågan inte kan beskrivas bara i sig själv utan handlar ofta om något annat som den påverkar eller påverkas av. Att temat miljö används är tydligt i båda studier, men sedan skiljer sig huvudteman åt, då malaysiska medier tillämpar teman som hälsorisker och regleringar i högre utsträckning än svenska medier.

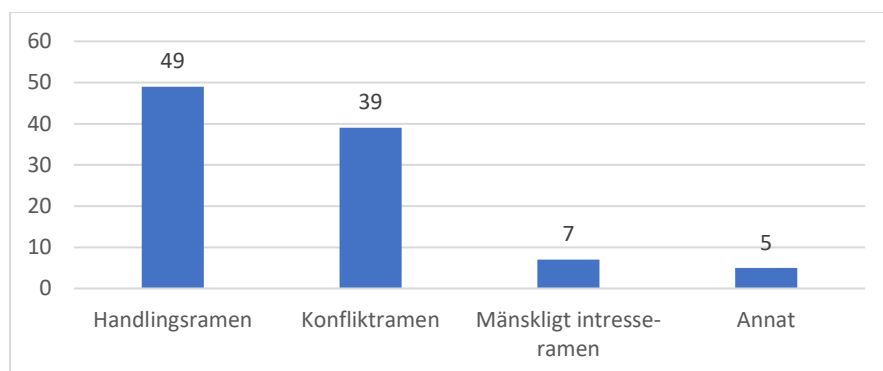
I linje med att det är lokala tidningars uppgift att informera om- och granska lokala förhållanden och att inom sitt bevakningsområde granska ansvariga och makthavare, samt att sammanhålla gemensamma referensramar så visar resultatet att lokala tidningar i större utsträckning skriva om både *reglering* (3 procent) och *lag och rätt* (14 procent). Lokala tidningar är även de enda att skriva om *hälsa/hälsorisk*, dessa artiklar är få, (1 procent) men av förklarliga anledningar publicerades de i lokala tidningar, där risken för personers hälsa är som störst.

I Sjölanders uppsats (2007) om hur lokala och nationella medier skrev olika om kärnkraftsfrågan beskrev hon hur nationella och lokala medier rapporterar olika, och i olika mängd. Hon kom fram till att det visade sig vara en brist på närliggande konflikt som gör att nationella tidningar inte i lika stor utsträckning skriver om vad som händer lokalt i landet. Samma tanke kan appliceras på ämnet om Marco Polos grundstötning.

8.3 Nyhetsramar

För att svara på frågeställningen om vilka nyhetsramar som tillämpas i rapporteringen av Marco Polo har diagram och tabeller tagits fram.

Figur 8.5: Nyhetsramar som använts i samtliga artiklar (procent)

Figuren visar vilka nyhetsramar som tillämpats i artiklarna. Annat är artiklar utan tydlig nyhetsram eller med en annan nyhetsram.

I figur 8.5 presenteras resultatet för nyhetsramar som används. Den mest förekommande nyhetsramen är *handlingsramen*, 49 procent av artiklarna. Exempelvis artiklar som handlade om bärgningen av skeppet samt tömningen av olja i tankarna kodas som *handlingsramen*. *Konfliktramen* används i 39 procent och *mänskligt intresse-ramen* används i 7 procent. I 5 procent av artiklarna förekommer i stället en annan ram eller så gick det inte att identifiera en nyhetsram alls i artikeln, exempelvis på grund av att artikeln var väldigt kort.

Tabell 8.5: Nyhetsramar som använts i både lokala och nationella tidningar

Nyhetsramar/tidning	Lokala tidningar		Nationella tidningar	
	Antal artiklar	Andel (procent)	Antal artiklar	Andel (procent)
Handlingsramen	79	54	31	53
Konfliktramen	50	34	20	35
Mänskligt intresse-ramen	10	7	2	3
Annat	7	5	5	9
Totalt	146	100	58	100

Tabellen visar hur nyhetsramar använts i både lokala och nationella tidningar. Resultatet är presenterat med både antal och andel.

Användningen av nyhetsramar ser likadana ut i både lokala och nationella tidningar, med *handlingsramen* som den som används mest frekvent, *konfliktramen* som näst mest frekvent och med *mänskligt intresse-ramen* som den nyhetsram som tillämpas minst. Observationen är således att *handlingsramen* är ett mer använt verktyg för att beskriva olyckan och miljöperspektivet och hur det beskrivs i svensk tryckt press.

8.3.1 Analys av nyhetsramar

Ett ämne inom medielogik är polarisering, som i detta fall gestaltas genom *konfliktramen*. Polarisering är inom medielogik ett grepp som journalister å ena sidan kan ta för att göra en nyhet både mer attraktiv och greppbar, och i förlängningen uppfylla sin roll som demokratiskt verktyg. Å andra sidan kan denna polarisering uppfattas som partisk, och gå emot ett av de journalistiska idealen. Denna tvådelade syn på polarisering kan förklara delar av varför *konfliktramen* tillämpas färre tillfällen än *handlingsramen*, trots skalan på olyckan och konsekvenserna,

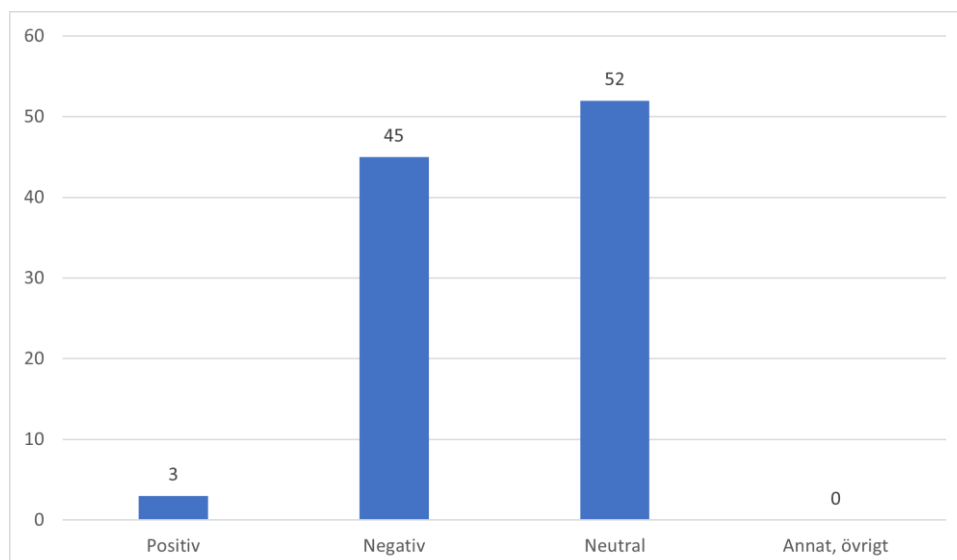
Handlingsramen är i resultatet ett mer använt sätt att presentera hur ett problem ska belysas i svensk tryckt press. I koppling till gestaltningsteorin och hur medier skriver för att uppmärksamma ett ämne blir det tydligt att *handlingsramen* är ett mer eftertraktat val. Synen på diplomati och problemlösning som syns i svensk tryckt press kommer diskuteras i kommande avsnitt.

Resultatet i Das studie *Framing and sources: News on environmental justice in Bangladesh (2019)* visade dels att sättet att presentera klimatnyheter hade förändrats över tid, men att det 2015 var *konfliktramen* som användes i media i större utsträckning. Det visar på motsatsen från vad denna studie kommit fram till. Kopplat till mediologiken behöver det inte vara ett resultat som förvånar. Pressetik, arbetssätt och profession kan skilja sig åt mellan två länder som har både ett stort geografisk och kulturellt avstånd.

8.4 Ton

I ungefär hälften av de kodade artiklarna är tonen *neutral*, vilket gör det till den mest frekvent förekommande tonen. Mer exakt är tonen i 52 procent av fallen *neutral*, i 45 procent av fallen *negativ* och i 3 procent av fallen *positiv* enligt figur 8.6.

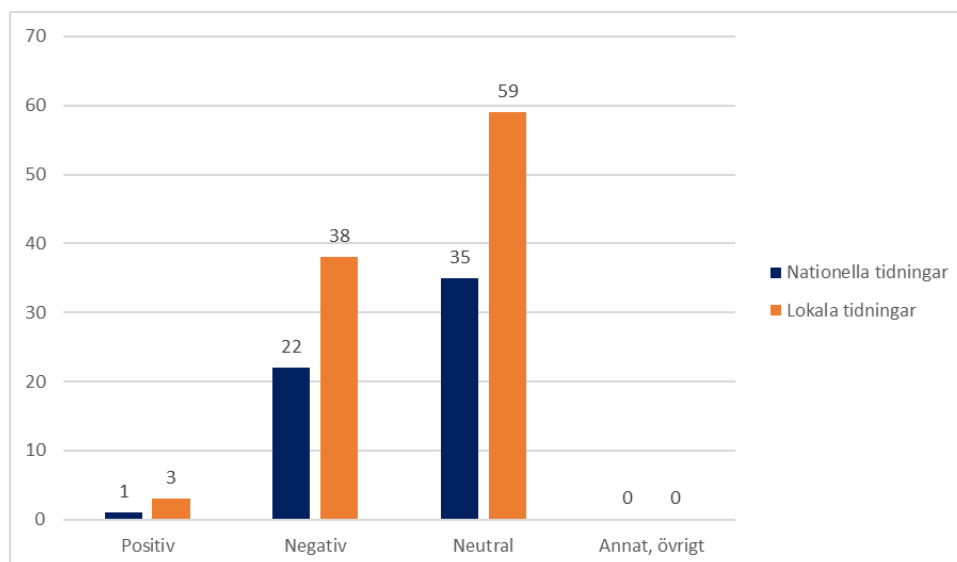
Figur 8.6. Den övergripande tonen i samtliga kodade artiklar om Marco Polo (procent).

I 3 procent av artiklarna var tonen positiv, i 45 procent negativ och i 52 procent av artiklarna neutral. Variabelvärdet *annat, övrigt* användes ej och stod således för 0 procent av artiklarna.

Variabelvärdet *annat, övrigt* användes inte alls då det inte uppstod någon situation där det värdet var mest lämpligt. Lokala tidningar följer trenden med till största del *neutral* ton, och likaså är tonen i nationella tidningar också överhängande *neutral*.

Figur 8.7. Den övergripande tonen i samtliga kodade artiklar om Marco Polo i lokala och nationella tidningar (procent).

I 3 procent av de lokala tidningarnas artiklar var tonen positiv och i 2 procent av artiklarna i nationella tidningar. Tonen var överhängande neutral. Variabelvärdet *annat, övrigt* användes ej och stod således för 0 procent av artiklarna.

I samtliga analysperspektiv är den *negativa* tonen den sekundärt mest förekommande och *positiv* ton förekommer nästan inte alls (se figur 8.7). Göteborgs-Posten och

Kristianstadsbladet är de mest frekventa användarna av en *positiv* ton och gör det i 5 procent av sina artiklar vardera (se bilaga 2).

8.4.1. Analys av ton

När artiklarna rapporterar om handlingar, handlingsplaner eller konstateranden av lägesbilder som inte hade någon laddad ton kodas de som neutrala. De *negativa* artiklarna täckte många olika sakområden, exempelvis miljöproblemen som uppstår av oljeutsläppen, kritik om oansvarighet från färjebolaget eller djur och natur som drabbas av olyckan. Endast ett fåtal artiklar har kodats som *positiva*, där ett exempel är en artikel som handlade om att anställda på ett pappersbruk fick permission för att sanera olja.

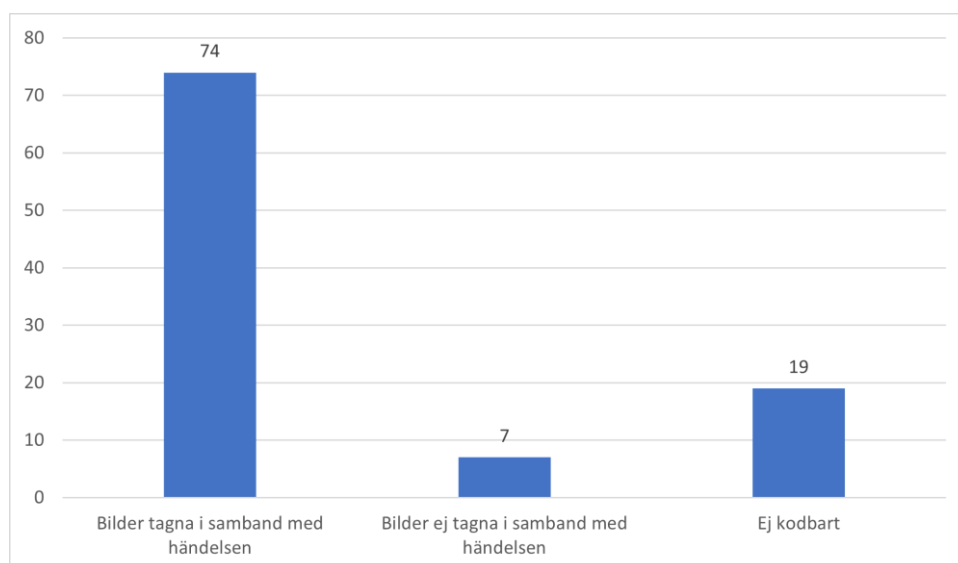
Precis som i Elizabeth A. Burch och Joseph C. Harrys studie från 2004 har tonen i artiklarna registrerats som *positiv*, *negativ* eller *neutral*. Man tittade på artiklar om bekämpningsmedel och hur tonen i dessa artiklar uppfattades. Man kom fram till att ungefär hälften av all rapportering om bekämpningsmedel var *negativ*, vilket motsvarar resultatet i denna studie. I Burch och Harrys studie valde man dock att klassificera alla uttalanden som statliga representanter gjort som *neutrala*, för att senare granska dem närmre. Några sådana klassificeringar har inte förekommit i denna studie, utan alla artiklars ton har kodats individuellt oberoende av vilka aktörer som uttalat sig.

Enligt gestaltningsteorin har många faktorer en inverkan på hur läsaren uppfattar den text de läser. Precis som vinklingen eller tillämpningen av nyhetsramar har tonen i en text en avgörande roll i hur läsaren uppfattar det som texten förmedlar. En starkt neutral ton i en text kan medföra att den nyhet eller det budskap som texten förmedlar upplevs som neutralt. På samma vis kan samma nyhet, om den framförs med en dominerande negativ ton, istället uppfattas som negativ. I denna studie används det oftast en neutral ton när nyheter om Marco Polo förmedlas, vilket skulle kunna innebära att problemet i sig betraktas som mindre dramatiskt eller laddat än om det mestadels hade förmedlats med en negativ ton.

8.5 Bilder

I 81 procent av samtliga kodade artiklar finns en tillhörande bild, varpå 19 procent av artiklarna saknar bild (se bilaga 2). Av alla bilder som finns var det 74 procent som framgick att de var tagna i samband med händelsen som artikeln förtäljer och 7 procent av bilderna var tagna i andra sammanhang. Slutligen är det 19 procent som rubriceras som *ej kodbart* eftersom de motsvarar de artiklar som helt saknar bild (se figur 8.8). I många fall är de artiklar som saknar bild mindre notiser på förstasidan eller mindre uppdateringar på uppslag som i övrigt handlar om annat.

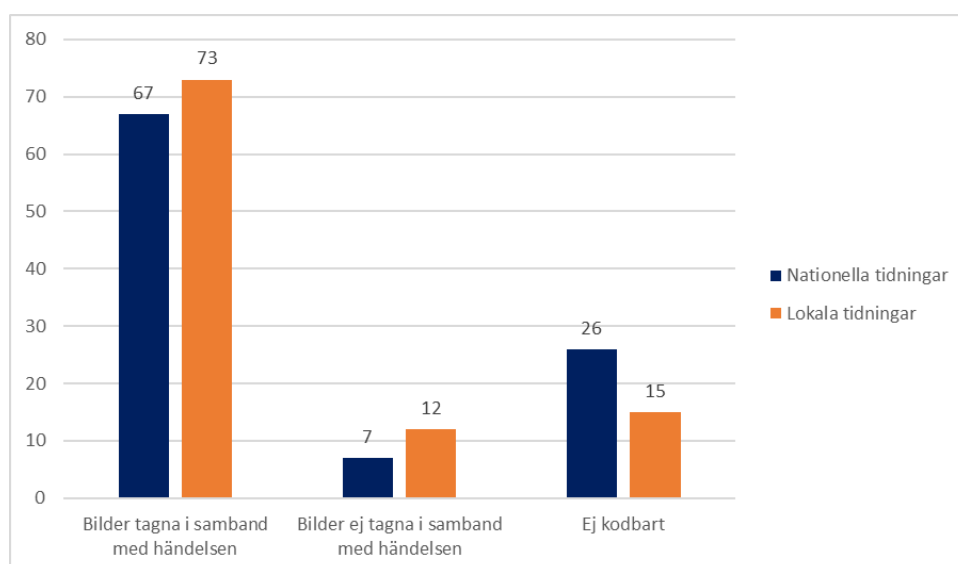
Figur 8.8. Bilder tagna i samband med Marco Polos haveri (procent).

74 procent av de bilder som finns är tagna i samband med Marco Polos grundstötning och konsekvenserna av den. I 7 procent av artiklarna är bilderna tagna i andra sammanhang. Värdet *ej kodbart* motsvarar de artiklar som inte hade någon tillhörande bild.

En tydlig skillnad mellan nationella tidningar och lokala tidningar vad gäller bilder är att de lokala tidningarna i större utsträckning använder sig av bilder i sin rapportering. Samtliga tre lokaltidningar som valts ut att studera använder bild till artikeln i mer än 80 procent av fallen. Blekinge Läns Tidning är de som använder bild mest, i 86 procent av sina artiklar använder de bilder (se bilaga 2). Vad det gäller nationella tidningar så är Svenska Dagbladet de som oftast använder bild, med en siffra på 83 procent.

Figur 8.9. Bilder tagna i samband med Marco Polos haveri, i lokala och nationella tidningar (procent).

I både lokala och nationella tidningar används bilder för det mesta, och de är oftast tagna i samband med den händelse som artikeln förtäljer. Värdet *ej kodbart* motsvarar de artiklar som inte hade någon tillhörande bild.

Samtliga lokaltidningar har i stor utsträckning, i 70 till 75 procent av artiklarna, använt sig av bilder som är tagna där händelsen utspelar sig (se figur 8.9). Den nationella tidningen

Svenska Dagbladet har inte använt någon bild som är tagen i annat sammanhang än Marco Polo-haveriet.

8.5.1. Analys av bilder

Det fanns tre bilder som användes flitigt i de artiklar som kodats i denna studie. Bilder på båten Marco Polo ståendes på grundet, på personer i arbetskläder som sanerade stränder och bilder på svanar täckta i olja (se bilaga 3) avlöste varandra genom hela kodningen. Exempel på bilder som ej är tagna i samband med artikelns berättelse är bilder på experter, företrädare för myndigheter eller politiker som uttalat sig i artikeln men vars bilder är tagna i andra sammanhang. Bilderna fyller ett syfte genom *sociala representationer* eftersom de blir en konkret representation av problematiken som beskrivs i artikeln. De kan också fungera som en personifiering av myndigheten eller vetenskapsområdet som berörs. Genom förenkling har läsaren lättare för att tillgodose sig informationen, vilket är synnerligen användbart just i miljöjournalistik, där problemen ofta är abstrakta och svåra att förstå. Denna förenkling genom bildanvändning är också en konsekvens av medielogiken. Bilden hjälper läsaren i sin förståelse genom att konkretisera och förenkla artikelns innehåll i en visuell kontext. Att använda bilder är en journalistisk metod för att göra artikelns innehåll greppbart, mer levande och därigenom också mer minnesvärt. I just miljöjournalistik är bildanvändning synnerligen effektivt för att just konkretisera problematiken. Eftersom miljöproblem ofta är abstrakta och icke kännbara fenomen, som luftföroreningar eller oljeutsläpp, hjälper det läsaren att förstå och förankra det beskrivna problemet i något konkret när man låter konsekvenserna av problemet, alltså exempelvis oljetäckta svanar, gestalta problemet i sig.

9. Diskussion och slutsatser

I detta kapitel presenteras slutsatserna tillhörande de två frågeställningarna, en diskussion om olika observationer och förslag på vidare forskning.

9.1 Slutsats för samtliga tidningar

Tidningarna använder sig främst av aktören *företrädare för annan myndighet* i sin gestaltning av Marco Polo. Den näst vanligaste huvudaktören är *forskare/vetenskapsman/expert*. Även som andraaktör använder tidningar sig mestadels av *företrädare för annan myndighet* för att gestalta olyckan. *Politiker* är den aktör som används absolut minst för att gestalta rapporteringen av Marco Polo, både som huvud- och andraaktör. De aktörer som oftast pekades ut som problemaktör i tidningarna var *företag/bolag/industri* och *representant för företag/bolag/industri*.

Det mest genomgående temat i samtliga artiklar är temat *miljö*, därefter följer temat som beskriver händelsen och handlingar i temat *handlingsplan/handling*.

Sammanfattningsvis så är den nyhetsram som tillämpas mest *handlingsramen* sett över samtliga artiklar Sedan är det *konfliktramen* och *mänskligt-intresseramen* som tillämpas.

Tonen i rapporteringen om Marco Polos grundstötning och efterföljande miljöproblematik är till störst del, lite mer än hälften, *neutral*. Majoriteten av den andra hälften utgörs av en *negativ* ton och endast några få procent av artiklarna är *positiva*.

I över 80 procent av artiklarna som studerats *finns det en tillhörande bild*. Av de bilder som fanns var den absoluta majoriteten bilder som det framgick *var tagna i samband med händelsen* som artikeln förtäljer. Bilderna varierade nästan inte alls, utan föreställde samma motiv för det allra mesta.

9.2 Slutsats för lokala och nationella tidningar

Gemensamt för både de lokala och nationella tidningars gestaltning av Marco Polo är att aktören *företrädare för annan myndighet* var den vanligaste huvudaktören. Den näst vanligast förekommande aktören i lokala tidningar var *kommunal företrädare* till skillnad från nationella tidningar vars näst vanligast förekommande aktör var *forskare/vetenskapsman/expert*. Den största skillnaden för hur ofta en enskild aktör användes som huvudaktör var för *kommunal företrädare* som förekom 80 procent mer sällan i nationella artiklar som i lokala. Gällande andraaktör så har de lokala och nationella tidningarna den vanligast förekommande aktören gemensamt: *företrädare för annan myndighet*. En annan likhet är att *annan aktör* och *politiker* förekommer väldigt sällan. Gällande gestaltning av problemaktören har de lokala och nationella tidningarna förhållit sig väldigt lika. De som pekas ut som problemet är främst *företag/bolag/industri* och *representant för företag/bolag/industri*

Det finns vissa skillnader i hur lokala och nationella tidningar använder sig av teman. De två största teman var desamma i både lokala och nationella, *miljö* och *handlingsplan/ handling*. Det tredje största temat skiljer sig med *lag och rätt* i lokala tidningar samt *annat* i nationella.

Nyhetsramar tillämpas på samma sätt in både lokala och nationella tidningar, i fallande ordning är nyhetsramarna som tillämpas *handlingsramen*, *konfliktramen* och *mänskligt intresse-ramen*.

Tonen var mestadels *neutral*, i såväl lokala tidningar som nationella. På lokal nivå var texterna något mer positivt lagda, medan de på nationell nivå snarare var mer *neutrala*. Dock är skillnaderna väldigt små, där de positiva artiklarna på lokal nivå motsvarar mellan 3 och 5 procent av alla kodade artiklar. På motsvarande vis var de nationella tidningarnas *neutralitet* bara några procentenheter större än de lokalas. På det stora hela är skillnaderna i ton mellan lokala och nationella tidningar inte speciellt stora, utan de utgör samma mönster.

Något som är anmärkningsvärt är att de lokaltidningar som har redaktioner i närhet till händelsen, och därmed bäst möjligheter att ta egna bilder, använde samma pressbilder som de nationella tidningar och de tidningar som har långväga till att sända ut egna fotografier.

9.3 Diskussion

Genom studiens gång har långt fler artiklar än förväntat producerats från exakt samma utskick från TT-Nyhetsbyrån och således har redaktionerna tryckt nästintill identiskt material. Utifrån medielogiken och redaktioners sätt att arbeta på sticker det ut att det är ytterst få artiklar som skrivits på en redaktion och bara publicerats i en tidning. Mycket av det aktuella innehållet i samtliga tidningar är hämtat från TT-Nyhetsbyrån eller skrivet av en journalist som sålt sitt innehåll till flera tidningar. Detta sett från hur rutiner och arbeten ser ut på olika redaktioner är det intressant att se hur mycket av även det lokala innehållet som var taget från TT-Nyhetsbyrå och inte hade en journalist på plats. Avsaknaden av journalister på plats syns även i bildanvändningen som var väldigt enformig. Samma bilder används om och om igen, av såväl lokala redaktioner som nationella. Det väcktes därför frågetecken under arbetets gång om varför de redaktioner som har geografiskt nära till att besöka de förorenade stränderna ändå oftast väljer att använda sig av TT-Nyhetsbyråns utskick och köpta bilder, när de lika väl hade kunnat skicka ut en egen reporter.

Kanske handlar det om den pressade uppdateringstakt som är ett fenomen sprunget ur medielogiken och dagordningsteorin. För att en nyhet ska vara läsvärd behöver den vara färsk och tillförlitlig, och för en tryckt tidning i ett moderniserat samhälle, där nyheter om händelser finns i telefonen bara timmar eller minuter efter att de inträffat, ställs ett högt krav på aktualitet och tillförlitlighet på de nyheter som går i pränt. Dessutom är de nyheter som handlar om Marco Polos grundstötning nischade på miljöområdet, vilket ställer högre krav på journalistens kunskaper för att förmedla rätt fakta, vilket ytterligare är en trolig anledning till att vi ser ett så stort antal TT-texter. Ser man utifrån Annika Egan Sjölanders (2021) slutsatser om lokaltidningars betydelse i miljöfrågan så följer denna studie samma tankegång: det saknas troligtvis sakkunniga i lokaljournalistiken, vilket gör att redaktionerna i större utsträckning väljer att förlita sig på uppgifter från TT-Nyhetsbyrå. Sjölander menar också att utan specialiserade miljöjournalister som kan nyansera och fördjupa miljöjournalistiken blir det mycket färre klimatrelaterade artiklar, vilket avslöjar hur bräckliga och godtyckliga stödstrukturerna för den typen av journalistik är.

En iakttagelse från studien är på vilket sätt nyheten om Marco Polos grundstötningar porträtteras i media. I största utsträckning har tonen varit neutral och nyhetsramen som tillämpats varit *handlingsramen*, trots att det har varit en grav miljöincident som påverkar stora havs- och landmassor samt att det varit anmärkningsvärt illa skött från de ansvarigas sida. Som en individuell iakttagelse upplevs det som väldigt snällt från medias håll, en snällhet som i sin tur upplevs som svensk. Den svenska journalistkårens professionalitet granskas i *Comparing media systems, three models of media and politics* av Daniel C. Hallin och Paolo Mancini (2004). Ett exempel i boken är svensk press hantering av dödsskjutningen av statsminister Olof Palme 1986. Under två år av polisundersökningar förekom det aldrig ett namn på potentiell gärningsman, något som Hallin och Mancini påstår är otänkbart i andra länder och visar på svenska journalisters självreglering och professionalitet. Det är den starka självregleringen som påtalas i *Comparing Media systems*, Sverige har en stark pressetik, bland annat de 13 yrkesregler uppsatta av Svenska Journalistförbundet (journalistförbundet, 2021). Dessa, tillsammans med en lång presshistoria, demokrati och fri press är några komponenter i den svenska pressens etik och uttryck (Hallin & Mancini, 2004).

9.4 Förslag på vidare forskning

Avslutningsvis kommer förslag på vidare forskning att presenteras.

Detta examensarbete har undersökt svensk tryckt press gestaltning av miljökrisen som uppstått kring det grundstötta fartyget Marco Polo under tre veckors tid. Att det blev en undersökning på just de tre första veckorna av miljökrisen beror på att oljeutsläppen startade så pass nyligen att det inte fanns möjlighet att analysera rapporteringen under en längre tid än så och samtidigt hinna skriva klart detta examensarbete till satt deadline. Att rapporteringen om Marco Polo inte granskades under en längre tid beror alltså på tidsbrist, inte att den långsiktiga rapporteringen inte skulle vara intressant. Tvärtom så anser författarna till detta examensarbete att medias rapportering om Marco Polo är högst intressant att granska och borde följas upp vid ett senare skede. I artiklarna kan man läsa att experter bedömer att själva uppsamlingen och städandet av olja kommer att ta mer än ett år. Detta ger upphov till att media kan fortsätta bevaka händelsen under lång tid framöver – en bevakning som kan och borde fortsätta granskas för att bygga vidare på resultatet som detta examensarbete bidragit med och få ett långtidsperspektiv på rapporteringen.

Ett andra förslag på fortsatt forskning rör variabeln aktörer. Som detta examensarbete visat på så har representanter från diverse myndigheter varit de mest framträdande aktörerna i rapporteringen kring Marco Polo. Men vare sig representanter från myndigheter är de mest framträdande aktörerna i all miljöjournalistik är inte fastställt. I Burch och Harrys undersökning (2004) var exempelvis aktivister den mest framträdande aktören. Fler undersökningar gällande vilka aktörer som får mest plats i miljöjournalistik bör därför göras för att få en mer allmän uppfattning av hur gestaltningen av miljökriser ser ut. Exempelvis skulle en undersökning på andra oljeläckage i svenskt vatten vara passande händelser att undersöka gestaltningen av.

Detta examensarbete kom även fram till att den svenska tryckta pressen gärna använde sig av en mestadels neutral ton och till störst del handlingsramen i sin gestaltning av Marco Polo.

Detta trots att händelsen drabbade flera känsliga naturområden och skadade den biologiska mångfalden (MSB, 2023). Författarna till detta examensarbetets tes är att svensk press varit väldigt mild i sin framställning av händelsen och att användningen av ton och nyhetsramar möjligtvis hade sett annorlunda ut i internationella, icke-svenska medier – att den möjligtvis hade varit med aggressiv och konfliktorienterad. Därmed finns det också ett förslag till att genomföra en studie vars syfte är att jämföra svensk och icke-svensk medias gestaltning av samma händelse, förslagsvis Marco Polo men även andra miljörelaterade fenomen, för att se om gestaltningen skiljer sig åt.

Ett annat förslag på vidare forskning är att undersöka om gestaltningen av Marco Polo förändrades över tid under de tre veckor som observerats. Men denna typ av undersökning är möjlig att göra med den data som finns för detta examensarbete då *datum* var en strukturell variabel som finns tillgänglig för alla kodade artiklar. Att denna undersökning inte redan gjorts beror helt enkelt på att den inte ansågs besvara frågeställningarna för detta examensarbete.

Som lyfts tidigare i detta examensarbete så har författarna uppmärksammat att de artiklar som analyserats till stor del är skrivna av TT-Nyhetsbyrå. En exakt siffra på hur stor andel av artiklarna som är skrivna av TT-Nyhetsbyrå har inte noterats då detta inte nödvändigtvis skulle svara på denna undersöknings frågeställningar, men hade ändå varit intressant att veta. För att få en överblick av hur stor del av artiklarna som är skrivna av TT-Nyhetsbyrå skulle en ny variabel, som helt enkelt söker svar på om artikeln är skriven av TT-Nyhetsbyrå eller ej, kunna läggas till. Alternativt hade man kunnat göra en helt ny undersökning som kartlägger hur mycket TT-artiklar faktiskt används i media samt om detta förändrats över tid.

Ett sista förslag på vidare forskning gäller användningen av bilder vid gestaltning av miljöjournalistik. Bilder kan ha en avgörande roll i hur man framställer diverse miljö- och klimatfrågor och har därför utforskats i viss utsträckning i detta examensarbete. Som tidigare nämnts är miljöjournalistik en typ av journalistik som ofta kräver flera led av förenkling och konkretisering på grund av dess abstrakta natur. Samtidigt är också miljöjournalistiken vetenskapligt och politiskt tung, vilket även det kräver sin förenkling för att kunna tillgodoses. Därför använder man sig mycket av gestaltning i miljöjournalistiken i såväl text som visuellt. Man använder *konsekvenserna av ett miljöproblem* för att gestalta problemet i sig och för att göra det greppbart. En spännande vidare forskning hade varit att kartlägga och undersöka hur läsare uppfattar miljöfrågan med hjälp av bilder. Relevanta frågor kan då vara: vilka bilder som är till fördel respektive nackdel för förståelsen, vilka bilder som uppfattas som negativa, positiva eller neutrala ur miljöaspekt och vilka associationer läsare har till gestaltningar av naturen, miljön och klimatet.

Referenser

Annerstedt, Linn. (2016). *Interkodarreliabilitet*. SOM-institutet. https://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1578/1578848_interkodarreliabilitet-2016.pdf

Bateson, Gregory. (1972). *Steps to an Ecology of Mind*. Jason Aronson Inc. <https://ejc.orfaleacenter.ucsb.edu/wp-content/uploads/2017/06/1972.-Gregory-Bateson-Steps-to-an-Ecology-of-Mind.pdf>

Blekinge Läns Tidning. (2023, 13 november). I Wikipedia. Blekinge Läns Tidning – Wikipedia.

Cicchetti, Domenic V. (1994). *Guidelines, criteria, and rules of thumb for evaluating normed and standardized assessment instruments in psychology*. Psychological assessment.

Coleman, Renita, McCombs, Maxwell E., Shaw, Donald L. & Weaver, David. (2009) Agenda setting. I Wahl-Jorgensen, Karin & Hanitzsch, Thomas (Red.), *The Handbook of Journalism Studies*. Handbook series.

Dagens Nyheter. (u.d.). Hämtad 13/11 2023 på Dagens Nyheter – senaste nyheterna från Sverige och världen (dn.se).

Das, Jahnnabi. (2019). *Framing and sources: News on environmental justice in Bangladesh*. Pacific Journalism Review: PJR, 25(1/2), 122-138.

Dearing, James W. & Rogers, Everett M. (1996). *Agenda Setting*. Sage.

Djerf-Pierre, Monika. (2012). *When attention drives attention: Issue dynamics in environmental news reporting over five decades*. European Journal of Communication. 27(3), 291-304. doi: 10.1177/0267323112450820

Djerf-Pierre, Monika. (2013). *The greening of the news: The institutionalization of 'the environment' in television news reporting 1961-1973*. Nordicom.

Djerf-Pierre, Monika & Shehata, Adam. (2017). *Still an agenda setter: traditional news media and public opinion during the transition from low to high choice media environments*. Journal of communication, 67(5), 733-757.

Djerf-Pierre, Monika & Olausson, Ulrika (2019). Miljöjournalistik. Karlsson, Michael., Strömbäck, Jesper. (Red.), *Handbok i journalistikforskning*. Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann & Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (Uppl. 5) Stockholm: Norstedts Juridik AB

Forsell, Camilla & Cooper, Matthew. (2012). A guide to reporting scientific evaluation in visualization. I Tortora, Genny, Levialedi, Stefano & Tucci, Maurizio (Red.), *Proceedings of*

the International Working Conference on Advanced Visual Interfaces. Association for Computing Machinery.

Gota Media (u.d.) *Marknadsområden*. Hämtad den 13 november 2023 från Marknadsområden - Gota Media AB.

Gustafsson, Karl-Erik & Rydén, Per. (2010). *A history of the press in Sweden*. Nordicom.

Göteborgs-Posten. (2023, 13 november). I Wikipedia Göteborgs-Posten – Wikipedia.

Hallin, Daniel.C & Mancini, Paolo. (2004) *Comparing media systems, three models of media and politic*. Cambridge University Press.

Helsinki Commission. (2021). *Annual report on discharges observed during aerial surveillance in the Baltic Sea*. HELCOM-Annual-report-on-discharges-observed-during-aerial-surveillance-in-the-Baltic-Sea-2021.pdf.

Häger, Björn. (2020). *Reporter*. Studentlitteratur.

IPCC. (2023). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Cambridge University Press. https://report.ipcc.ch/ar6/wg2/IPCC_AR6_WGII_FullReport.pdf

Johansson, Bengt. (2019). Journalistiken, objektiviteten och partiskheten. I Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (Red.), *Handbok i journalistikforskning*. Studentlitteratur.

Journalistförbundet (2021, 28 juni) *Yrkesetiska regler* Yrkesetiska regler | Journalistförbundet (sjf.se)

Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper. (2019) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur.

Kristianstadsbladet. (2023, 13 november). I Wikipedia Kristianstadsbladet – Wikipedia.

Kovach, Bill & Rosenstiel, Tom. (2003). *The Elements of Journalism*. Atlantic Books.

Kustbevakningen. (2023, 28 oktober) *Frågor och svar om Marco Polos grundstötning*. Frågor och svar om Marco Polos grundstötning - Kustbevakningen.

Länsstyrelsen. (2023). *Ökad risk för oljeutsläpp i Östersjön*. Ökad risk för oljeutsläpp i Östersjön | Länsstyrelsen Blekinge (lansstyrelsen.se).

McCombs, Maxwell E. & Shaw, Donald L. (1972). The Agenda-Setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187. <http://www.jstor.org/stable/2747787>.

MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). (2023). *MSB:s arbete efter oljeutsläppet i Pukaviksbukten*. MSB. MSB:s arbete efter oljeutsläppet i Pukaviksbukten

NOAA. (2020). *Oil spills*. Oil spills | National Oceanic and Atmospheric Administration (noaa.gov).

Nygren, Gunnar (2019). Journalistiken i det lokala samhället. Karlsson, Michael., Strömbäck, Jesper. (Red.), *Handbok i journalistikforskning*. Studentlitteratur.

Nygren, Gunnar & Tenor, Carina. (2021) *Den lokala journalistikens återkomst – nära nyheter allt viktigare i en global värld*. Medier och demokrati, Lindholmen Science Park.

- Orvesto. (2023). *Räckviddsrapport Orvesto konsument 2023:2*. Kantar Media.
- Pan, Zhongdang & Kosicki, Gerald M. (1993) *Framing analysis: An approach to news discourse*, Political Communication, 10:1, 55-75, DOI: 10.1080/10584609.1993.9962963
- Semetko, Holli A. & Valkenburg, Patti M. (2000). *Framing European politics: A content analysis of press and television news*. Journal of communication, 50(2), 93-109.
- Sjöländer, Annika, E. (2007). *Som natt och dag trots samma kärnas ursprung: Om (o)likheter och opinioner i nationella och lokala/regionala mediers hantering av kärnavfallsfrågan*. Svensk kärnbränslehantering AB. R-07-12.pdf (skb.se).
- Sjöländer, Annika, E. (2021). *Agents of sustainable transition or place branding promotor? : Local journalism and climate change in Sweden*. Nordic Journal of Media Studies, 3(1), 20–39. <https://doi.org/10.2478/njms-2021-0002>
- Statens beredskap för medicinsk och social utvärdering (Datum saknas) *Inte bara räkna, utan också förstå*. Hämtad 14 november 2023 på Inte bara räkna, utan också förstå (sbu.se)
- Svenska dagbladet. (2023, 13 november). I Wikipedia Svenska Dagbladet – Wikipedia.
- SVT. (2021, 21 oktober). *SVT:s storsatsning på lokal journalistik fortsätter- fyra nya redaktioner öppnas 2022*. SVT:s storsatsning på lokal journalistik fortsätter – fyra nya redaktioner öppnas 2022 - SVT Om oss.
- Svensson, Amanda. (2023, 19 november). Efter oljekatastrofen – nu är fartyget Marco Polo övningsplats för blivande sjökaptener i Kalmar. SVT. Efter oljekatastrofen – nu är fartyget Marco Polo övningsplats för blivande sjökaptener i Kalmar | SVT Nyheter.
- Sydöstran. (2023, 13 november). I Wikipedia Sydöstran – Wikipedia.
- Truedson, Lars. (2019). *Varför vinklar journalister så mycket?. I Truedson, L. (red.), 13 vassa frågor om journalistik – med svar som inte stryker medhårs*. Institutet för mediestudier.
- Tuchman, Gaye. (1978). *Making News*. New York. Free press
- UNFCCC. (u.d.). *The Paris Agreement*. Hämtad 13 november från The Paris Agreement | UNFCCC.
- Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela. (2020). *Det svenska medielandskapet traditionella och sociala medier i samspel och konkurrens*. Malmö: MTM.
- Öjmertz, Jan, & Ohlsson, Bennie. (2013). *Publicistisk värdegrund*. Gota Media. <https://www.gotamedia.se/publicistisk-vardegrund/>.

Bilaga 1:Kodschema

KODSCHEMA

**Analysenhet = artikel*

**Variabler = frågor*

**Variabelvärden = svar på frågorna*

V1. Datum (dag)

Dag 1–21

(1 = 22 okt, 2 = 23 okt, 3 = 24 okt, osv.)

V2. ID-nummer

Varje analysenhet får sitt eget unika nummer. Numreras från 1 och uppåt.

V3. Rubrik

Artikelns rubrik

V4. Tidskrift

1. Blekinge Läns Tidning
2. Sydöstran
3. Kristianstadsbladet
4. Sydsvenskan
5. Göteborgs-Posten
6. Dagens Nyheter
7. Helsingborgs Dagblad
8. Hallands nyheter
9. Landskrona Posten
10. Nordvästra Skånes Tidning
11. Hallandsposten
12. Bohusläningen
13. TTELA
14. Svenska Dagbladet
15. Trelleborgs Allehanda
16. Ystads Allehanda
17. Örnsköldsviks Allehanda
18. Västerviks-Tidningen
19. Sundsvalls Tidning
20. Gefle Dagblad
21. Aftonbladet
22. Norra Skåne
23. Jönköpings-Posten
24. Motala & Vadstena Tidning
25. Vestmanlands Läns Tidning

26. Falu Kuriren
27. Norrländska Socialdemokraten
28. GT
29. Expressen
30. Kvällsposten
31. Värmlands Folkblad
32. Nya Wermlands-Tidningen
33. Skaraborgs Allehanda
34. Katrineholms-Kuriren
35. Folkbladet Östergötland
36. Länstidningen Östersund
37. Södermanlands Nyheter
38. Norran
39. Barometern
40. Skånska Dagbladet
41. Falköpings Tidning
42. Länstidningen Södertälje
43. Östersunds-Posten
44. Borlänge Tidning
45. Gotlands Tidningar
46. Piteå-Tidningen
47. Mariestads-Tidningen
48. Ölandsbladet
49. Upsala Nya Tidning

Tema

V5. Huvudsakligt tema (*övergripande tema för texten*)

1. Ekonomi/näringsliv
2. Svensk politik
3. Utrikespolitik
4. Djur/djurrätt
5. Hälsa/hälsorisk
6. Socialt
7. Civila handlingar
8. Klimatfrågan
9. Miljö
10. Regleringar
11. Lag och rätt
12. Olycka
13. Handlingsplan
99. Annat

Aktörer

V6. Vilken roll har huvudaktören?

1. Politiker
2. Forskare/vetenskapsmän/expert
3. Polis/räddningstjänst
4. Kommunal företrädare
5. Företrädare för annan myndighet
6. Representant för hjälporganisation/privat organisation
7. Privatperson
8. Representant för företag/bolag/industri
9. Företag/bolag/industri (*M.a.o. företaget som uttalar sig*)
99. Annan aktör

V7. Finns det någon annan aktör? (*Aktiv eller passiv*)

1. Ja
2. Nej

V8. Om ja, vilken roll har aktören?

0. Ej kodbart
1. Politiker
2. Forskare/vetenskapsmän/expert
3. Polis/räddningstjänst
4. Kommunal företrädare
5. Företrädare för annan myndighet
6. Representant för hjälporganisation/privat organisation
7. Privatperson
8. Representant för företag/bolag/industri
9. Företag/bolag/industri (*M.a.o. företaget som uttalar sig*)
99. Annan aktör

V9. Pekas någon ut som problemet? (*konfliktramen*)

0. Ej kodbart
1. Ja
2. Nej
9. Annat

V10. Om ja – vilken aktör pekas ut som problemet? (*konfliktramen*)

0. Ej kodbart
1. Politiker
2. Forskare/vetenskapsmän/expert
3. Polis/räddningstjänst
4. Kommunal företrädare
5. Företrädare för annan myndighet
6. Representant för hjälporganisation/privat organisation
7. Privatperson
8. Representant för företag/bolag/industri
9. Företag/bolag/industri (*M.a.o. företaget som uttalar sig*)
99. Annan aktör

Nyhetsramar

V11. Vilken nyhetsram tillämpas?

1. Mänskligt intresse-ramen
2. Konfliktramen
3. Handlingsramen
9. Annat

Ton

V12. Hur är tonen i artikeln? (*Hur beskrivs det, positivt/negativt laddade ord, tonfall*)

1. Positiv
2. Negativ
3. Neutral
4. Annat, övrigt

V13. Har händelsen utspelat sig i tidningens bevakningsområde?

1. Ja
2. Nej

V14. Knyter artikeln till pågående händelse/skeende?

0. Ej kodbart
1. Ja
2. Nej

Bild

V15. Finns det bild till artikeln?

1. Ja
2. Nej

V16. Framgår det att bilden är tagen i samband med händelsen/dess konsekvenser?
(*Båten/drabbade djur/folk som städar upp olja/politiker som uttalar sig*)

0. Ej kodbart
1. Ja
2. Nej (*genrebild/arkivbild/annat*)

V17. Om nej, vad föreställer bilden?

Beskriv bilden

Bilaga 2: Tabeller och figurer

I denna bilaga presenteras statistiken över de tre lokala och nationella tidningarna, för varje enskild tidning. En figur visar även andelen artiklar som har en tillhörande bild eller ej.

Tabell 2.1: Huvudaktör i lokala tidningar

Huvudaktör/lokal tidning	Blekinge läns tidning		Sydöstran		Kristianstadsbladet	
	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)
Företrädare för annan myndighet	27	38	17	31	10	50
Forskare/vetenskapsman/expert	5	7	7	13	0	0
Kommunal företrädare	9	12	11	20	2	10
Representant för företag/bolag/industri	9	12	3	6	3	15
Privatperson	4	6	3	6	1	5
Företag/bolag/industri	9	12	6	11	0	0
Annan aktör	2	3	5	9	4	20
Representant för hjälporganisation/privat organisation	5	7	1	2	0	0
Polis/räddningstjänst	0	0	0	0	0	0
Politiker	2	3	1	2	0	0
Totalt	72	100	54	100	20	100

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är huvudaktör i, för alla tre lokala tidningar.

Tabell 2.2: Huvudaktör i nationella tidningar

Huvudaktör/nationell tidning	Göteborgsposten		Dagens Nyheter		Svenska Dagbladet	
	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)
Företrädare för annan myndighet	13	61	8	42	10	56
Forskare/vetenskapsman/expert	3	14	2	11	1	6
Kommunal företrädare	0	0	1	5	1	6
Representant för företag/bolag/industri	1	5	1	5	2	11
Privatperson	0	0	4	21	1	6
Företag/bolag/industri	1	5	0	0	1	6
Annan aktör	2	10	2	11	1	6
Representant för hjälporganisation/privat organisation	0	0	0	0	0	0
Polis/räddningstjänst	1	5	1	5	1	6
Politiker	0	0	0	0	0	0
Totalt	21	100	19	100	18	103

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är huvudaktör i, för alla tre nationella tidningar.

Tabell 2.3: Andraaktör i lokala tidningar

Andraaktör/lokal tidning	Blekinge läns tidning		Sydöstran		Kristianstadsbladet	
	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)
Företrädare för annan myndighet	16	32	9	30	3	33
Forskare/vetenskapsman/expert	3	6	1	3	0	0
Kommunal företrädare	4	8	2	7	2	22
Representant för företag/bolag/industri	4	8	4	13	1	11
Privatperson	7	14	2	7	1	11
Företag/bolag/industri	10	20	8	26	2	22
Annan aktör	0	0	0	0	0	0
Representant för hjälporganisation/privat organisation	3	6	2	7	0	0
Polis/räddningstjänst	2	4	2	7	0	0
Politiker	1	2	0	0	0	0
Totalt	50	100	30	100	9	99

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är andraaktör i, för alla tre lokala tidningar.

Tabell 2.4: Andraaktör i nationella tidningar

Andraaktör/nationell tidning	Göteborgsposten		Dagens Nyheter		Svenska Dagbladet	
	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)
Företrädare för annan myndighet	5	39	0	0	5	56
Forskare/vetenskapsman/expert	0	0	0	0	0	0
Kommunal företrädare	2	15	0	0	2	22
Representant för företag/bolag/industri	2	15	1	33	0	
Privatperson	0	0	1	33	0	0
Företag/bolag/industri	2	15	0	0	0	0
Annan aktör	0	0	0	0	0	0
Representant för hjälporganisation/privat organisation	1	8	1	33	2	22
Polis/räddningstjänst	1	8	0	0	0	0
Politiker	0	0	0	0	0	0
Totalt	13	100	3	99	9	100

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är andraaktör i, för alla tre nationella tidningar.

Tabell 2.5: Problemmaktör i lokala tidningar

Problemmaktör/lokal tidning	Blekinge läns tidning		Sydöstran		Kristianstadsbladet	
	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)
Representant för företag/bolag/industri	4	13	4	13	0	0
Företag/bolag/industri	26	87	26	87	6	100
Annan aktör	0	0	0	0	0	0
Totalt	30	100	30	100	6	100

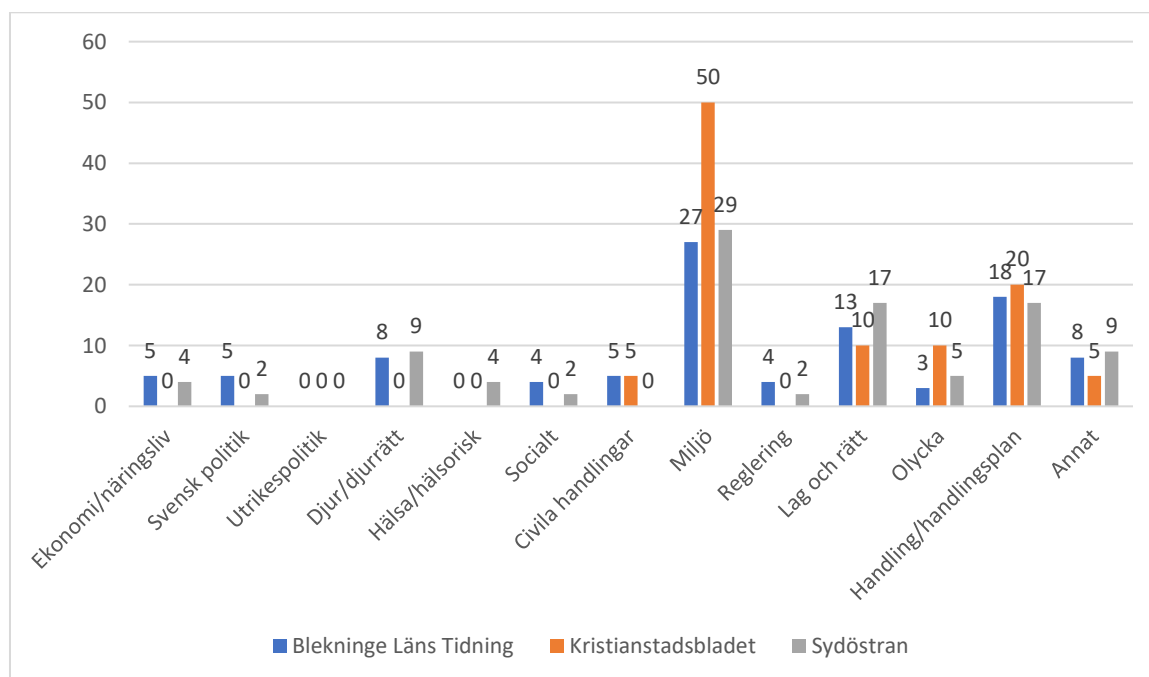
I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är problemmaktör i, för lokala tidningar. För bättre visuell förståelse visas bara de analysenheter som någon gång kodats som problemmaktör.

Tabell 2.6: Problemmaktör i nationella tidningar

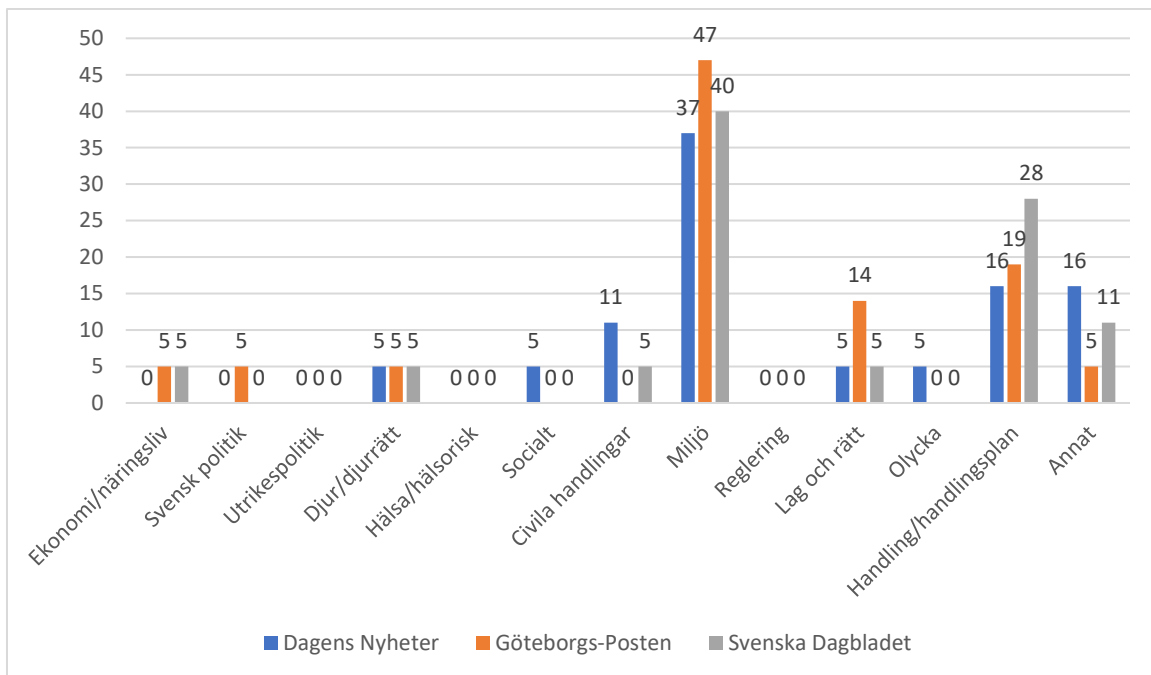
Problemmaktör/nationell tidning	Göteborgsposten		Dagens Nyheter		Svenska Dagbladet	
	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)	Frekvens	Andel (procent)
Representant för företag/bolag/industri	2	17	2	33	1	14
Företag/bolag/industri	9	75	4	67	6	86
Annan aktör	1	8	0	0	0	0
Totalt	12	100	6	100	7	100

I denna tabell presenteras aktörer och antalet samt andelen artiklar som de är problemmaktör i, för nationella tidningar. För bättre visuell förståelse visas bara de analysenheter som någon gång kodats som problemmaktör.

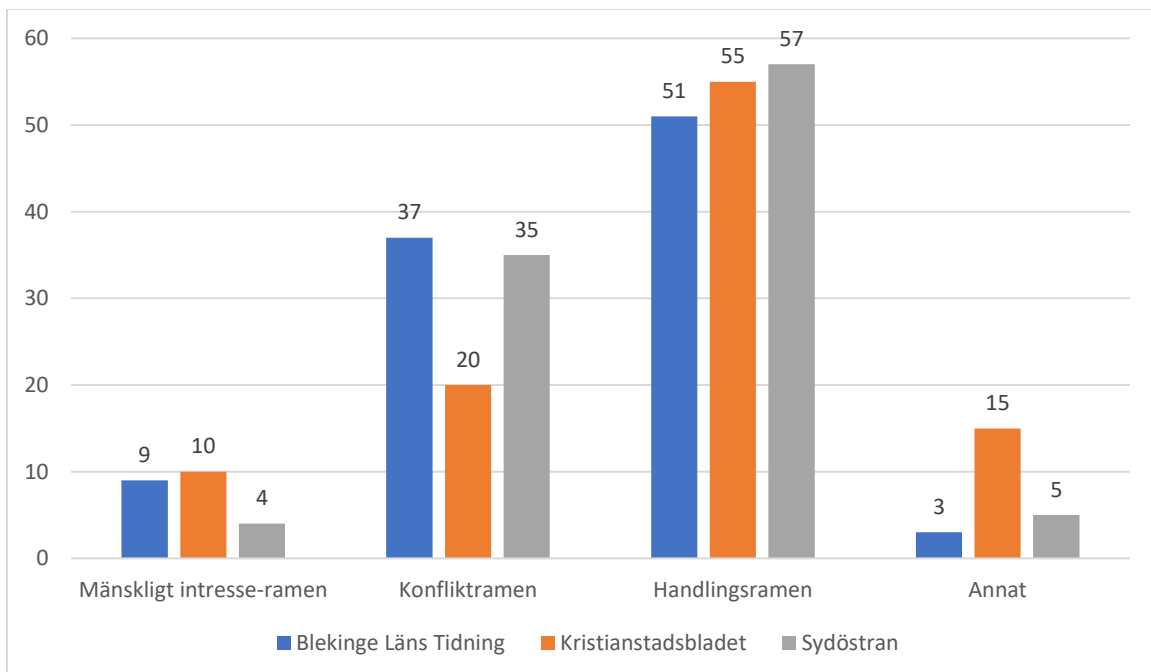
Figur 2.1 Huvudtema i lokala tidningar (procent)

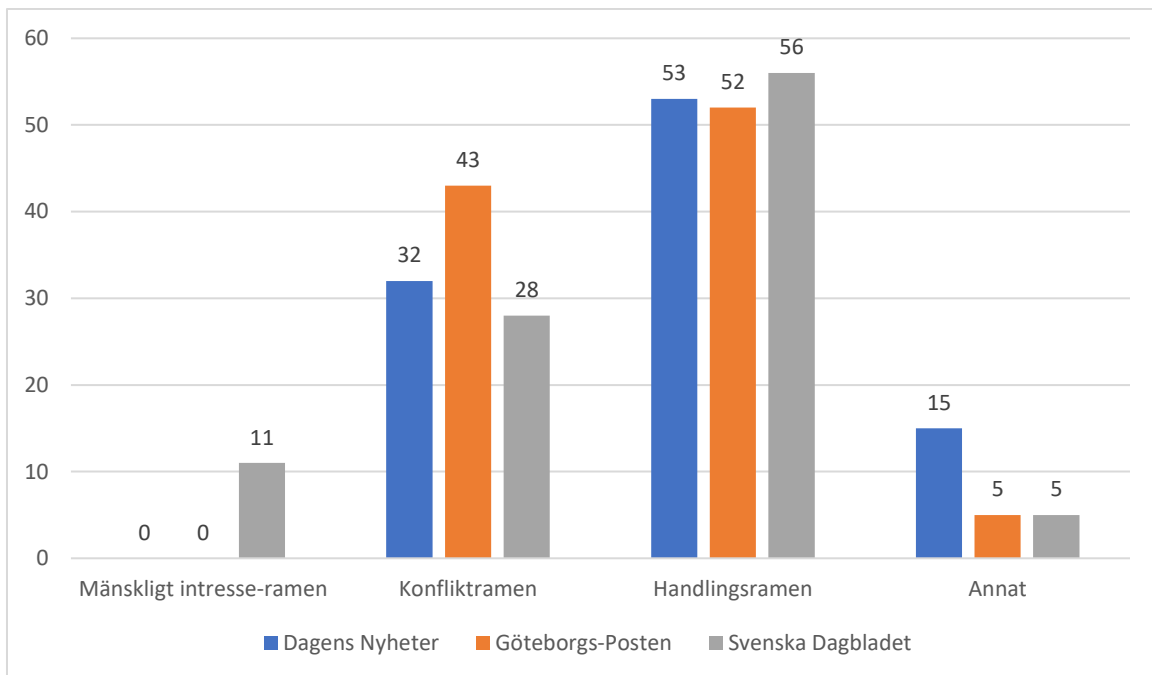
Figur 2.2 Huvudtema i nationella tidningar (procent)

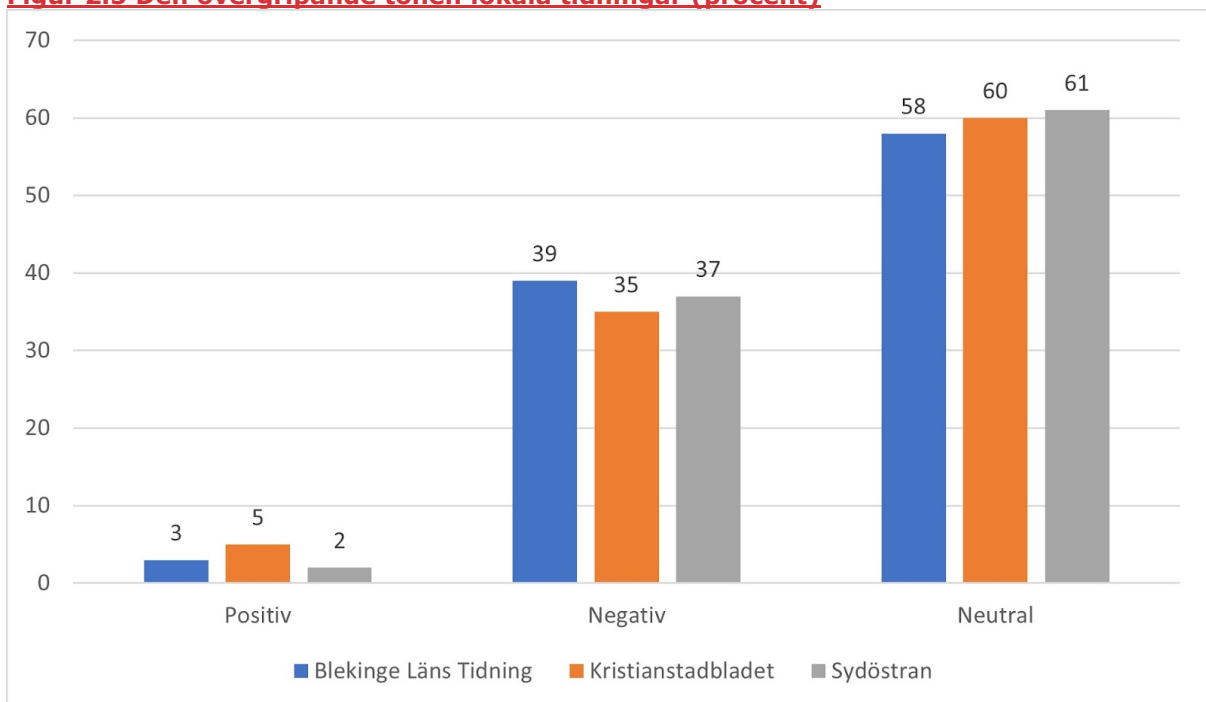
Figur 2.3 Nyhetsramar som tillämpas i lokala tidningar (procent)

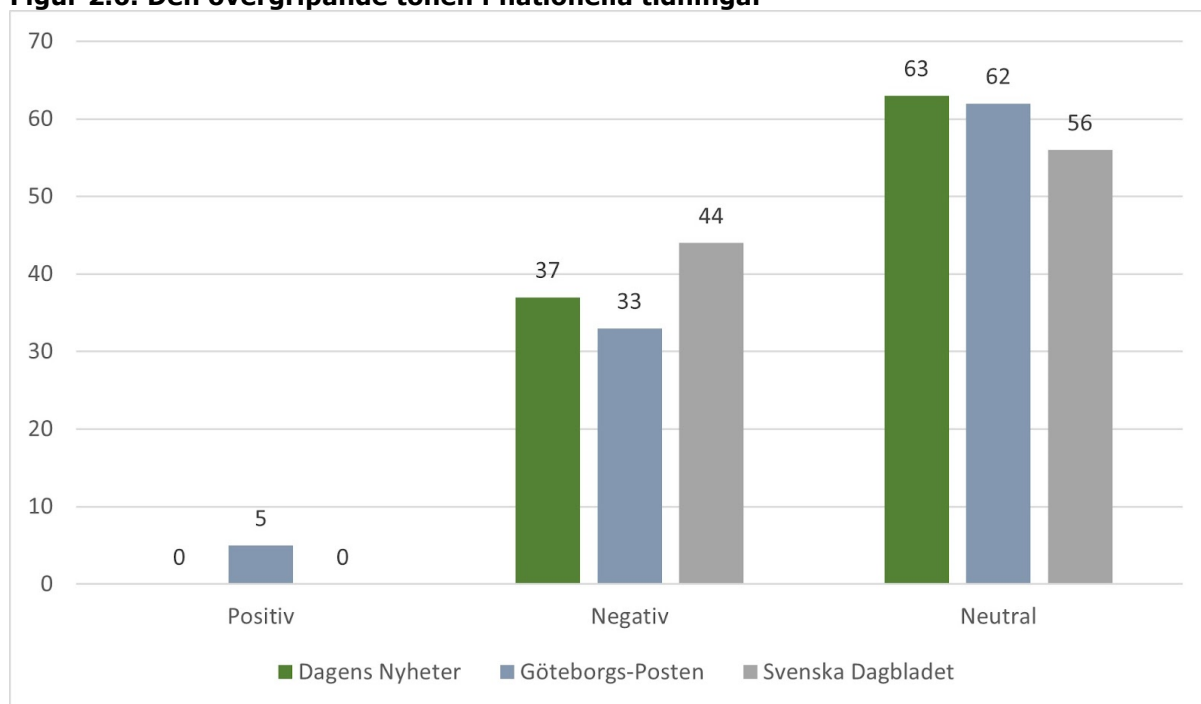
Figur 2.4 Nyhetsramar som tillämpas i nationella tidningar (procent)

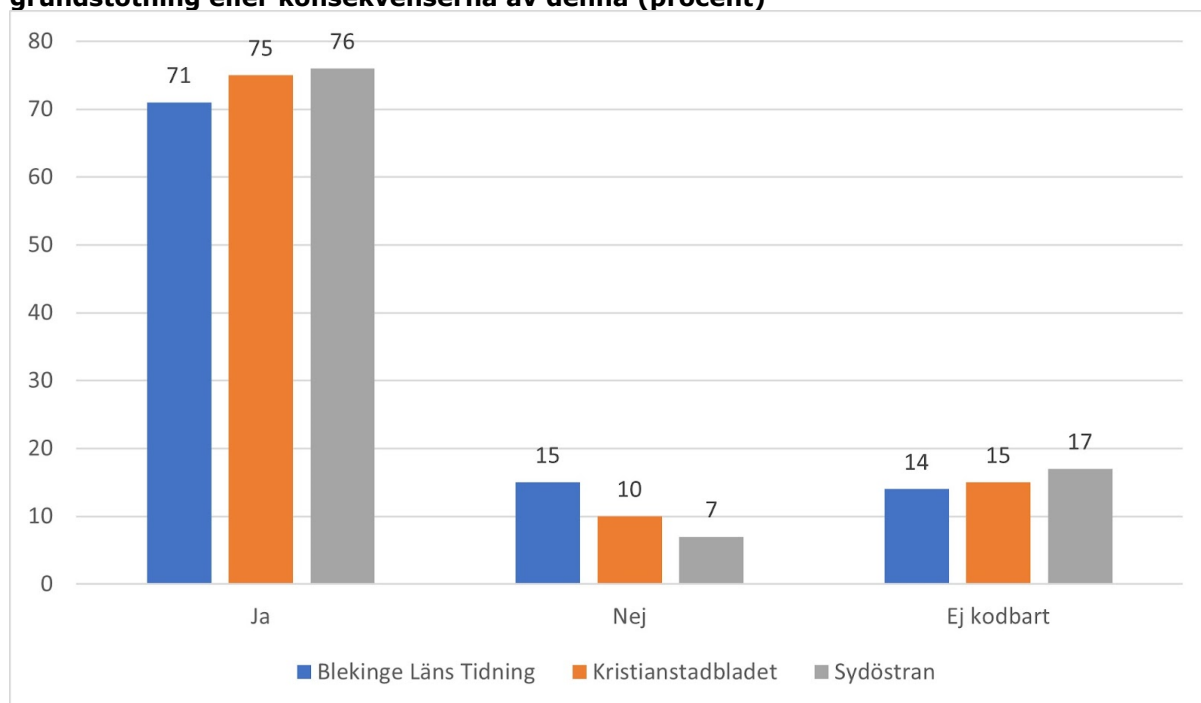
Figur 2.5 Den övergripande tonen i lokala tidningar (procent)

Figur 2.6. Den övergripande tonen i nationella tidningar

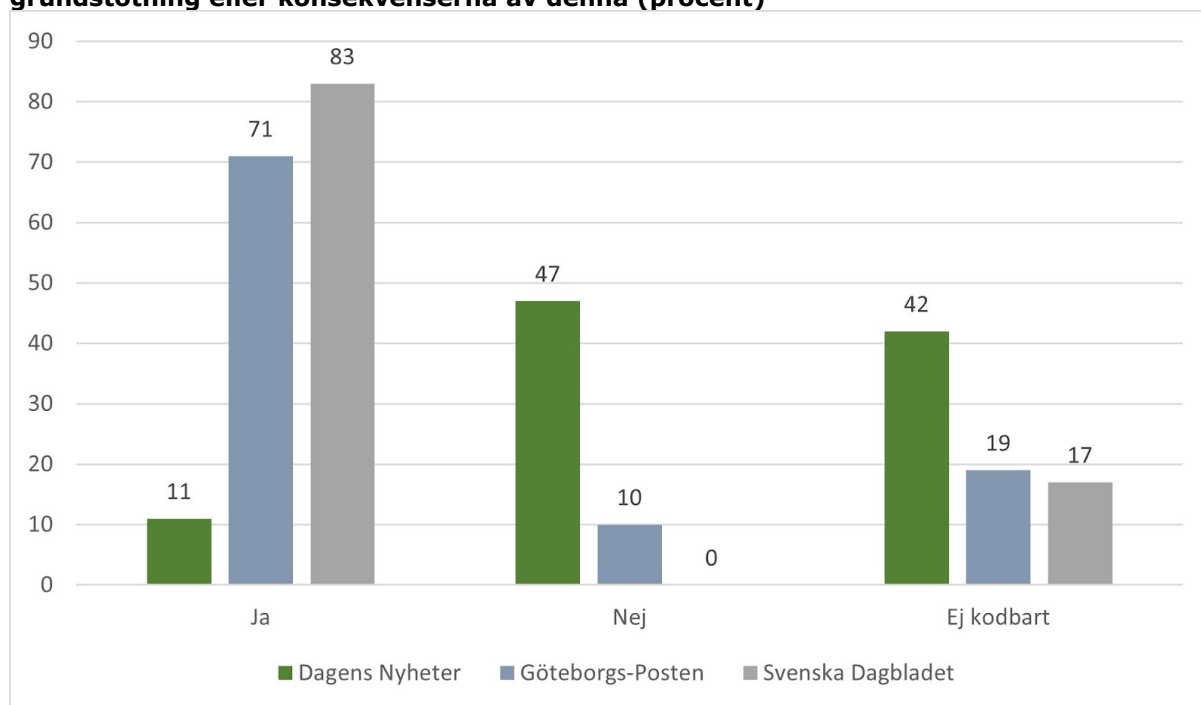

Figur 2.7. Bilder i lokala tidningar som är tagna i samband med Marco Polos grundstötning eller konsekvenserna av denna (procent)

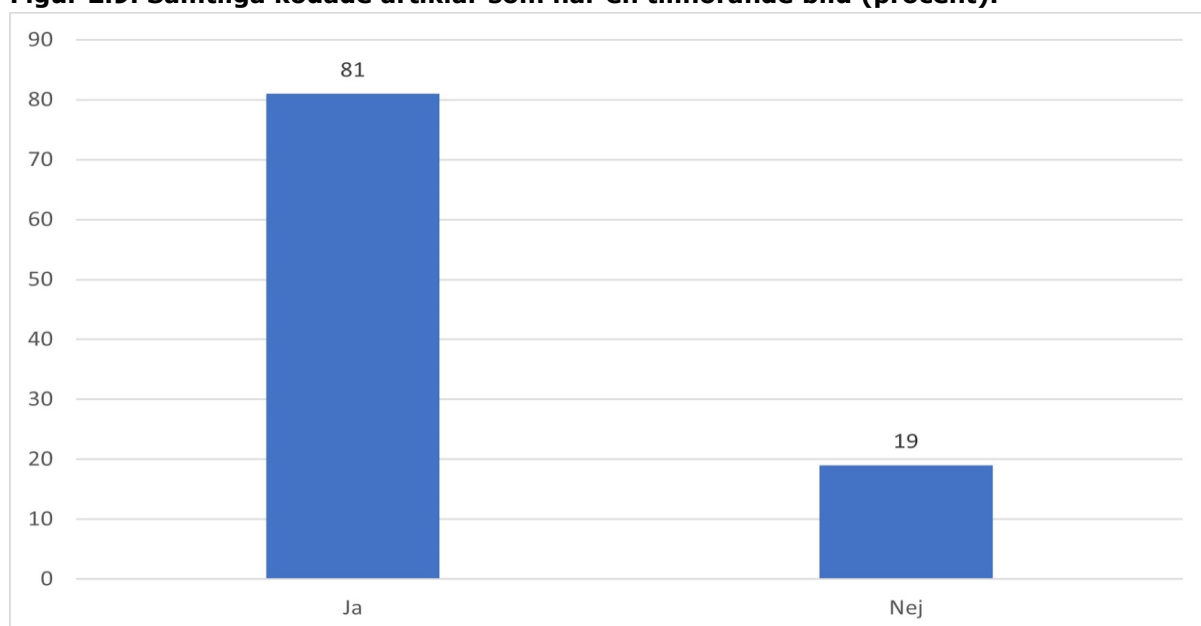
Majoriteten av bilderna i lokalpressen är tagna i samband med händelsen. "Ej kodbart" motsvarar de artiklar som inte hade någon tillhörande bild.

Figur 2.8. Bilder i nationella tidningar som är tagna i samband med Marco Polos grundstötning eller konsekvenserna av denna (procent)

Andelen bilderna i den nationella pressen som är tagna i samband med händelsen. "Ej kodbart" motsvarar de artiklar som inte hade någon tillhörande bild.

Figur 2.9. Samtliga kodade artiklar som har en tillhörande bild (procent).

Diagrammet svarar på frågan om det finns en bild i artikeln eller ej. "Ja" innebär att det finns en tillhörande bild till artikeln, medan "nej" innebär att det inte finns någon tillhörande bild.

Bilaga 3: Exempelbilder

Foto: Johan Nilsson/TT

Foto: Johan Nilsson/TT

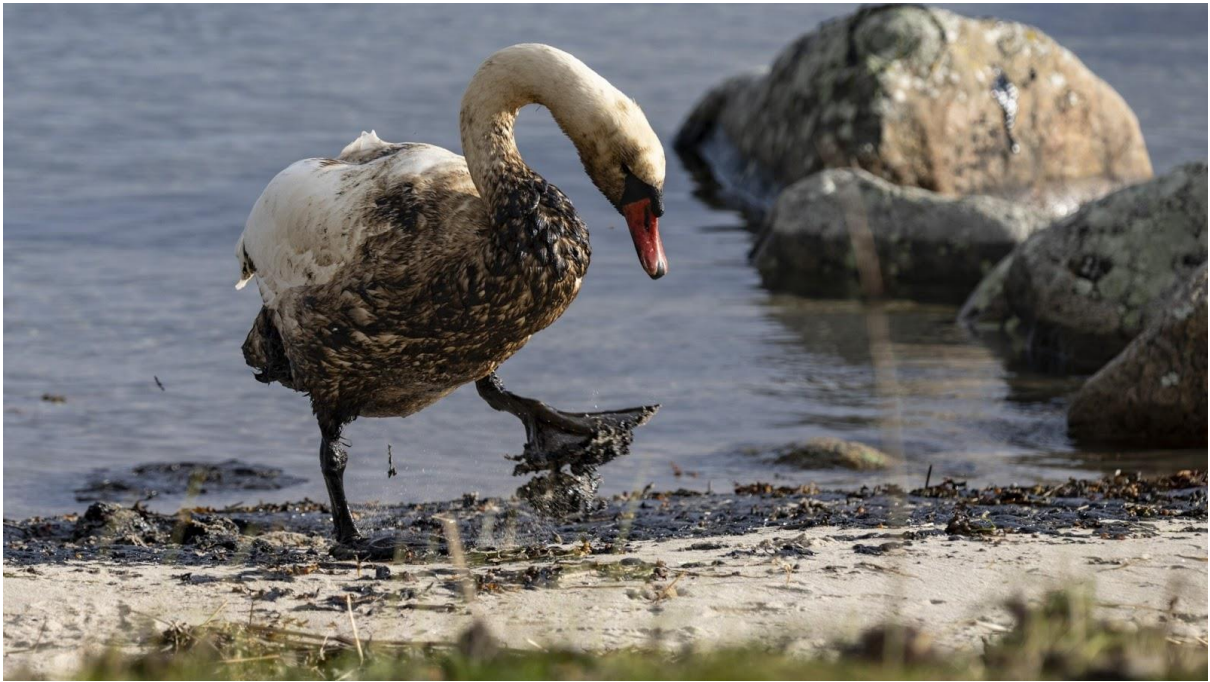

Foto: Johan Nilsson/TT